

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
2014-YL-002**

**İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DIŞINDA
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNE ERİŞİM
OLANAKLARI VE KULLANIM AMAÇLARININ
İNCELENMESİ**

Hazırlayan

ÇİĞDEM ÖZEN

Tez Danışmanı

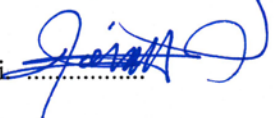
YRD. DOÇ. DR. ŞERİFE AK

AYDIN-2014

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Çiğdem ÖZEN tarafından hazırlanan İlkokul Öğrencilerinin Okul Dışında Bilişim Teknolojilerine Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçlarının Belirlenmesi başlıklı tez, 09.06.2014 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan : Yrd. Doç. Dr. Şerife AK	Adnan Menderes Üni.	
Üye : Doç. Dr. Cumali ÖKSÜZ	Adnan Menderes Üni.	
Üye : Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÖKDAŞ	Adnan Menderes Üni.	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun ..... Sayılı kararıyla ..... tarihinde onaylanmıştır.

Doç. Dr. Fatma Neval GENÇ

Enstitü Müdürü

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

08/07/2014

Çiğdem ÖZEN

ÖZET

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DIŞINDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNE ERİŞİM OLANAKLARI VE KULLANIM AMAÇLARININ İNCELENMESİ

Çiğdem ÖZEN

Yüksek Lisans Tezi, İlköğretim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Şerife AK

2014, 93 sayfa

Bu araştırmanın genel amacı, ilkokul öğrencilerinin okul dışında Bilişim Teknolojileri (BT)'ne erişim olanaklarının ve kullanım amaçlarının anne-baba ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesidir. Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmada öğrenci velilerine yönelik araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğrencilerin Okul Dışında BT’yi Kullanım Amaçlarını Belirleme Anketi” ve öğrencilere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme sorularından oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada 1156 öğrenci velisinden elde edilen nicel verilerin analizinde frekans, yüzde değerleri ve Kay Kare testi kullanılmıştır. 40 öğrenci ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler ise, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonunda, öğrencilerin evlerinde en çok cep telefonu bulunduğu, yarıdan fazlasının evinde internet bağlantısının olduğu, evinde internet bağlantısı olmayanların ise sırasıyla; internet kafeden, yakınlarından, anne babalarının işyerlerinden, okuldan veya kırtasiyeden faydalandıkları tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin okul dışında BT kullanımlarının kız öğrencilere göre daha çok eğlence ve oyun amaçlı olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin BT kullanımına ilişkin anne-babalarının, öğrencilerin BT başında çok zaman geçirmeleri, oynadıkları oyun türleri ve Facebook kullanımına yönelik sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Anne-babaların öğrencileri BT kullanımı konusunda gün ve saat olarak sınırladıkları ve oynadıkları oyun türlerine ilişkin kısıtlamalar getirdikleri tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında, uygulamaya ve ileride yapılacak araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Bilişim Teknolojileri, Anne-Baba Kontrolü

ABSTRACT

INVESTIGATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' ACCESS OPPORTUNITIES TO INFORMATION TECHNOLOGIES OUT OF THE SCHOOL AND THEIR PURPOSE OF THE USE

Çiğdem ÖZEN

Master's Thesis, Department of Primary Education

Thesis Advisor: Assistant Professor Şerife AK

2014, 93 page

The general purpose of this research is to analyse primary school students' access opportunities to Information Technologies (IT) and their purposes of using information technologies outside of the school according to the views of parents and students. In this study, a mixed method was employed by using both quantitative and qualitative research methods together. In this research "The Identification Questionnaire of Students' Purposes of Using IT" which is developed by the researcher for parents and an interview form composed of semi-structured interview questions for students were used. Frequency, percentage and Chi-Square test were used in the analysis of quantitative data derived from 1156 parents. Data, derived from the semi-structured interviews with 40 students, is analysed by using content analysis method.

The conclusion derive from findings, it is found out that students primarily have mobile phones at their home, more than half of the students have internet connection at their home, those who do not have internet connection at home are respectively benefiting from the internet connection at the internet cafe, their relatives, their parents' workplaces, school or stationery. It is determined that male students are more using IT out of school for entertainment and for playing games with respect to female students. It is discovered that problems faced by parents in accordance with students using IT are; students spending plenty of time with IT, types of games students play and Facebook usage. It is found out that parents limit students on the daily and hourly base regarding IT usage and put restrictions about the types of games they play. In the light of these conclusions, some suggestions are given for the future researches and implementations.

Key Words: Primary School, Information Technology, Parental Control

ÖNSÖZ

Bu araştırmada “İlkokul öğrencilerinin bilgi teknolojilerine okul dışında erişim olanağı nasıldır, hangi amaç için kullanmaktadırlar ve anne babanın kontrolü var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. İlkokul 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle çalışılan bu araştırmada öğrencileri bilişim teknolojilerine nereden ulaştıkları, bilişim teknolojilerini kullanım amaçları ve anne babanın kontrol düzeyi ele alınmış, araştırılmış, incelenmiş ve detaylı bir bilgi birikimi oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın tüm öğretmen ve araştırmacılara katkı sağlamasını, eğitim sistemine faydalı olmasını diliyorum.

Öncelikle araştırmamın her aşamasında değerli görüş, öneri ve yönlendirmeleri ile bana yol gösteren, hoşgörölü yaklaşımı ile beni destekleyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. şerife AK’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez öneri ve tez başlangıç sürecinde yardımlarını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÖKDAŞ’a başta olmak üzere, yüksek lisans eğitimim boyunca kendilerinden aldığım derslerle akademik gelişimimi destekleyen Doç.Dr. Cumali ÖKSÜZ’e, Yrd.Doç.Dr. Esin ACAR’a, Doç. Dr. Nuri KARASAKALOĞLU’na ve Prof. Dr. Adem ÖZDEMİR’E teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Değerli görüş ve yardımlarıyla yanımda olan Arş. Gör. Hakan KOĞAR’a, kardeşim Gizem ÖZEN’e ve hep yanımda olan aileme teşekkürlerimi sunarım.

Verileri toplamamda yardımlarını esirgemeyen Deniz TOKAÇ’a, Milas merkez İlkokullarında görev yapan öğretmenlerden başta İmdat şAHİN’e (Sakarya İlkokulu), Serap DENİZLİ’ye (Cumhuriyet İlkokulu) ve tüm öğretmenlere, Özel Özge Koleji Müdürü Eşref METE’ye, Atatürk İlkokulu Müdür Yardımcısı Musa KARA’ya, Milas merkez okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcılara ve öğrenci velilerine teşekkürlerimi sunarım.

Çiğdem ÖZEN

Haziran,2014

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ	xi
SİMGELER DİZİNİ	xvii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xix
EKLER DİZİNİ	xxi
GİRİŞ	1
1. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	2
1.1. Problem	2
1.2. Amaç	6
1.3. Önem	6
1.4. Varsayımlar	7
1.5. Sınırlılıklar	7
1.6. Tanımlar	8
2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ALANYAZIN	9
2.1. Kuramsal Temeller	9
2.1.1. Bilişim Teknolojileri	9
2.1.2. Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	10
2.1.3. Türkiye’de Bilişim Teknolojilerinin Okullara Entegrasyonu	12
2.1.4. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine Erişim Olanakları	14
2.1.5. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerini Kullanım Amaçları	15

2.1.6. Öğrencinin BT Kullanımına İlişkin Anne-Baba Kontrolü.....	17
2.2. İlgili Araştırmalar.....	17
3. YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli.....	26
3.2. Evren ve Örneklem.....	27
3.2.1. Nicel Veriler İçin Evren ve Örneklem.....	27
3.2.2. Nitel Veriler İçin Çalışma Grubu.....	28
3.3. Veri Toplama Aracı.....	31
3.3.1.Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanım Amaçlarını Belirleme Anketi.....	31
3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	31
3.4. Verilerin Toplanması.....	32
3.5. Verilerin Değerlendirilmesi.....	32
3.5.1. Nicel Verilerin Değerlendirilmesi.....	32
3.5.2. Nitel Verilerin Değerlendirilmesi.....	33
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	34
4.1. Anne-Baba Görüşlerine Göre Öğrencilerin BT'ye Erişim Olanaklarına İlişkin Bulgular ve Tartışma.....	34
4.2. Anne-Baba Görüşlerine göre Öğrencilerin Okul Dışında BT'yi Kullanım Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Tartışma.....	38
4.3. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanakları ve BT'yi Kullanım Amaçlarının Cinsiyet ve Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Tartışma.....	40
4.3.1. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanakları ve BT'yi Kullanım Amaçlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Tartışma.....	40

4.3.2.Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanakları ve BT'yi Kullanım Amaçlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Tartışma	49
4.4. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına Yönelik Anne Babanın Yaşadığı Sorunlara İlişkin Bulgular ve Tartışma	59
4.5. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına Yönelik Anne-Baba Kontrolüne İlişkin Bulgular ve Tartışma	61
4.6. Öğrencilerle Yapılan Yarı Yapılandırılmış Görüşmelere İlişkin Bulgular	62
4.6.1. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarına İlişkin Görüşleri	62
4.6.2. Öğrencilerin Okul Dışında BT'yi Kullanım Amaçlarına İlişkin Görüşleri	64
4.6.3. Öğrencilerin, Okul Dışında BT Kullanımlarına İlişkin Anne-Babalarının Yaşadığı Sorunlara Yönelik Görüşleri	66
4.6.4. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına İlişkin Anne-Babalarının Kontrolüne Yönelik Görüşleri	67
SONUÇ ve ÖNERİLER	72
KAYNAKLAR	76
EKLER	84
ÖZGEÇMİŞ	93

SİMGELER DİZİNİ

BT: Bilişim Teknolojileri

FATİH: Fırsatları Arttırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEGP: Milli Eğitim Geliştirme Projesi

TEP: Temel Eğitim Projesi

TPİBM: Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi Modeli

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. 16-74 Yaş Grubundaki Bireylerin İnterneti Kullanma Amaçları	11
Çizelge 3.1. Araştırma Evrenindeki Okullar	27
Çizelge 3.2. Öğrencilerin Cinsiyete ve Sınıf Düzeyine göre Dağılımı	28
Çizelge 3.3. Görüşülen Öğrencilerin Okul, Sınıf ve Cinsiyet Bilgileri	30
Çizelge 4.1. Anketi Dolduran Velilere İlişkin Bilgi	34
Çizelge 4.2. Öğrencilerin Evlerindeki BT Sayıları	35
Çizelge 4.3. Öğrencinin Ev Dışında İnternete Erişim Olanakları	36
Çizelge 4.4. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanım Amaçları	38
Çizelge 4.5. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	40
Çizelge 4.6. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanım Amaçlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	44
Çizelge 4.7. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması	50
Çizelge 4.8. Öğrencilerin Okul Dışında BT'yi Kullanım Amaçlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması	54
Çizelge 4.9. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına İlişkin Anne Babanın Yaşadığı Sorunlar	60
Çizelge 4.10. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına ilişkin Anne-Baba Kontrolü	61

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Öğrencilerin Okul Dışında Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanım Amaçlarını Belirleme Anketi.....	84
Ek 2. Öğrenci Görüşme Formu.....	89
Ek 3. Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Formu.....	91
Ek 4. Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme Formu.....	92

GİRİŞ

Teknolojinin hızla gelişmesiyle yaşamımızda da biçimsel olarak değişimler olmuştur. Bilgisayarların boyut olarak küçülmesi (dizüstü bilgisayar, tablet vb.), telefonların bilgisayar özelliği taşıması (akıllı telefonlar) ve internete erişiminin kolaylaşması (3G,Wifi vb.) bilişim teknolojileri (BT) kullanımının mekân ve zaman sınırlamasını ortadan kaldırmıştır. Son yıllarda eğitim ve öğretimde teknoloji kullanımı özellikle eğitimcilerin üzerinde en çok çalıştığı konuların başında gelmektedir.

2005 yılında değişen yeni program çerçevesinde araştıran, sorgulayan, eleştiren bireyler yetiştirmenin ön plana çıkmasıyla birlikte öğretmenler tarafından verilen araştırma, performans ve proje ödevleri öğrencileri, okul dışında da BT'yi kullanmayı zorunlu hale getirmiştir. Teknoloji ve onun tüm özelliklerinden yararlanan öğrenciler okul dışında BT'ye nereden ulaşıyorlar, hangi amaç için kullanıyorlar sorularına da cevap aranmasını gerektirmiştir. BT'ye erişen ve kullanan öğrencilerin anne ve babalarının, öğrencinin BT kullanımı konusunda yaşadıkları sorunlar nelerdir, BT kullanımında anne-baba kontrolü nasıldır soruları da araştırılması gereken bir başka değişken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Alan yazında BT konusunda ilkökul çocuklarına yönelik çalışmaların yetersiz olduğu ve anne baba görüşlerinin dikkate alınmadığı görülmüştür. Bu eksikliklerin bilinmesi sebebiyle yürütmüş olduğum bu tezin amacı ilkökul öğrencilerinin okul dışında BT'ye erişim olanaklarının ve BT kullanım amaçlarının sorgulanması sonucunda elde edilen bulgular ışığında önerilerde bulunmaktır. Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde çalışma ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde, BT kavramı, BT kullanımı, Türkiye'deki BT'nin okullara entegrasyonu, öğrencilerin BT erişim olanakları ve kullanım amaçları ve öğrencinin BT kullanımına ilişkin anne-baba kontrolü konularına değinilmiştir.

Üçüncü bölümde, Muğla ilinin Milas ilçesindeki merkez okullarda yapılan araştırmada kullanılan yöntem ve veri toplama araçları hakkında bilgi verilmiştir.

Son bölüm olan dördüncü bölümde ise; toplanan verilerin analizinden elde edilen bulgular, bu bulguların değerlendirilmesi ve tartışılması yer almaktadır.

1. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1. Problem

Teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte yaşamımız da biçimsel olarak değişime uğramıştır. Bilgisayarın yaşamımıza girmesi ve bu teknolojinin çevre birimlerinin çeşitlenmesi ve zenginleşmesiyle özellikle eğitim alanına entegrasyonu, çağdaş eğitim yapılanmalarının olmazsa olmazı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyin bilgiye ulaşmasını ve bilginin birey tarafından yapılandırılması gerekliliğini öngören öğrenme öğretme kuramları açısından da günümüzde daha geniş bir kavram olarak tanımlanan Bilişim Teknolojileri (BT) (bilgisayar, mobil telefon, internet vb.) ciddi olanaklar sunabilmektedir. Ancak, BT'nin kullanımının yoğunluk kazanması birçok olumlu edinimle beraber bir kısım olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Özellikle bilgisayar bağımlılığı, internet bağımlılığı, sosyal ağ bağımlılığı gibi ciddi psikolojik rahatsızlıkların literatüre girmesinde etken olmuştur.

Olumsuzluklarına rağmen, toplumun ihtiyaçlarına, çağın gerekliliklerine, ailelerin ve toplumdaki diğer unsurların beklentilerine cevap verebilmek amacıyla eğitimde BT'nin kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır (Acun vd.,2006). Olağanüstü bir hızla gelişen ve insanının vazgeçilmez bir ihtiyacı olarak karşımıza çıkan teknolojinin insanlık için yararlılığının algılanması ve bireylerin bu teknolojileri kendi ihtiyaçlarına yönelik olarak kullanabilmeleri önemlidir (Çepni vd., 2006).

BT'nin eğitime girişi ile yeni yöntem ve teknikler kullanılmaya başlanmış, okul ve sınıfların düzenlenmesinde yenilikler yapılmıştır (Öksüz, Ak ve Uça, 2009). Türkiye de BT'nin okullara entegrasyonunda ciddi yatırımlar yapılmaktadır. Temel Eğitim Projesi (TEP), Milli Eğitimi Geliştirme Projesi ve son zamanlarda hızla ilerleyen Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesi eğitimde niteliği artırma amacıyla oluşturulan projelerdir. Temel Eğitim Projesi I. Faz'da 2.802 ilköğretim okulunda 3.188 BT sınıfı oluşturulurken öğretmen eğitimi de ihmal edilmemiş, toplam 25.000 öğretmene bilgisayar okuryazarlığına yönelik eğitim verilmiştir. II. Faz'da ise 3.000 ilköğretim okulunda toplam 4.200 BT sınıfı oluşturulmuş ve bir yandan da öğretmen eğitimleri devam ettirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yürütülen ve Ulaştırma Bakanlığının desteklediği, 2012-2015 yılları arasında tamamlanması planlanan FATİH projesi okulöncesi düzeyden ortaöğretime kadar tüm kademelerde sınıfların BT bağlamında çağdaş yapılandırılmasını hedeflemektedir (FATİH Projesi, 2012).

Türkiye’de ders programları incelendiğinde 2012-2013 öğretim yılından itibaren ilköğretim okullarının 4 yıl süreli ilkokul ve yine 4 yıl süreli ortaokul kısmı olarak yapılandırıldığı görülmektedir. Eğitim programları incelendiğinde ilkokul düzeyinde bilişim teknolojilerine yönelik herhangi bir ders olmadığı, buna karşın ortaokul düzeyinde 2 saat seçmeli olarak bilişim teknolojileri dersinin müfredatta yer aldığı, 2013-2014 öğretim yılında ise ortaokul 5. ve 6. sınıflara zorunlu Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersinin müfredatta bulunduğu görülmektedir. 2012-2013 yapılanması öncesinde ilköğretim okulları ilköğretim birinci ve ikinci kademeyi aynı binada buluşturduğu için bilişim laboratuvarlarından ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin de öğretmen gözetiminde yararlanma olanakları bulunmaktaydı. Fakat bu durum 2012-2013 sonrasında ilköğretim okulları ilkokul ve ortaokul olarak yapılandırılmış ve bu kapsamda okul binalarının da ayrıştırıldığı görülmüştür. Bu durumun bir sonucu olarak BT laboratuvarları ortaokul kısmında kaldığı için İlkokul öğrencilerinin BT sınıflarından yararlandırılmaları sona ermiştir. Söz konusu yapılanmanın sonucunda öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili tanışıklıklarının okul dışında ve genel olarak da kontrolsüz olarak gerçekleşeceği açıktır.

BT’nin yaşamımızın her aşamasında var olması onun etkili ve verimli kullanılabilirliğini de tartışılır hale getirmiştir. Öncelikle farklı öğrenme kuramlarına özgü öğrenme ortamlarının (davranışçı yaklaşım, bilişsel yaklaşım, yapılandırmacı yaklaşım gibi) oluşturulmasına olanak sunarken, diğer taraftan bağımlılık, yoksunluk, istismar, aşırı kullanım, saplantılı kullanım, patolojik kullanım, bağımlı kişilik gibi durumların oluşumuna neden olabilmektedir. Bu durumların oluşumu ise BT’nin kullanım sıklığı ve amacına göre farklı biçim ve boyutlar kazanabilmektedir. Örneğin “yoksunluk; bireyin bağımlılık geliştirdiği maddeden ya da davranıştan uzaklaştıkça kaygı duyması, öfkelenmesi, duygusal açıdan duyduğu eksikliği bir an önce gidermeye yönelik güçlü bir istek duyması” (Zerayak, 2008:75) olarak karşımıza çıkabilmektedir. Takıntılı kullanımda ise bireyin bilgisayar oyunları ya da internette planladığı durumun olmaması veya

aksaması durumunda kaygı duyması ve öfke belirtileri göstermesi sorununu doğurabilmektedir (Zerayak, 2008).

Alan yazın incelendiğinde, BT'nin sınıfta kullanımının öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini desteklemede önemli fırsatlar sunduğunun ortaya konulduğu görülmektedir. Liu (1998) ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin hiperortam tasarlamasının yaratıcılıkları üzerine etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda, alt ve orta düzeyde yaratıcı düşünen öğrencilerin yaratıcılıklarının üst düzey yaratıcı düşünelere göre daha fazla artış gösterdiğini belirlenmiştir. Ancak, araştırma bulguları bilgisayarın tek başına yaratıcılık üzerinde bir etkisi olmadığını da ortaya koymuştur. Bilgisayarların yaratıcılığı desteklemesinde en önemli değişkenler, “öğrenme çevresinin yapılandırılma biçimi” ve “öğrenme çevresinde bilgisayarın nasıl kullanıldığı”dır (Clements, 1995; Karataş, 2008:212).

Günümüz çocukları, özellikle BT ile iç içe büyümektedir. Geleneksel çocuk oyunları boyut değiştirmiştir. Bilgisayarlar ve özellikle mobil teknolojilerin (akıllı telefon, tablet bilgisayar vb.) yaygınlaşması, oyun konsolları ve oyun yazılım teknolojisinin hızlı gelişimi nedeniyle BT, çocukların yeni oyun parkları, sokakları olarak görülebilir. BT'nin eğitim temelli veya eğitime destek öge olarak kullanımı eğitimle ilgili çevrelerin temel beklentisi durumundayken bu durumun farklı olumsuz boyutlara (bağımlılık, kötü kullanım vb.) dönüşmesi sosyal çevrede kaygılara neden olabilmektedir. BT'nin eğitim sürecinde bilgiye ulaşma, etkileşim olanakları yaratma, çoklu öğrenme ortamı sağlama, fırsat eşitliği sunma gibi katkıları beklenirken ortaya çıkan amaç dışı kullanımın bireyin biçimlenmesini olumsuz etkileyebileceği açıktır. İlkokul öğrencilerinin BT'yi etkili ve verimli olarak kullanamadıkları, öğrencilerin oyun türü programlara yoğun ilgi gösterdikleri ve eğitici programları ikinci plana attıkları görülmektedir (Ersoy, 2002; Gökçearslan ve Seferoğlu, 2005).

Sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan çocuklar, evde bulunan BT ile daha küçük yaşlarda tanışırken, sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan çocuklar ise daha ileri yaşlarda, evinin dışında ve genellikle de kontrolden uzak ortamlarda tanışabilmekte, yoksa da okulda tanışmaktadırlar. Bu bakımdan incelendiğinde BT sahibi olmayan okul çağı çocukları araştırma, ödev yapma vb. amaçlarda gereksinim duydukları BT'lere internet kafelerden, komşulardan, akrabalarından, arkadaşlardan ve anne-baba işyerlerindeki olanaklardan yararlanma yollarını

denemek durumunda kalmaktadırlar. Ancak, öğrenmelerin desteklenmesi ve eğitim amacı dışında da BT'lerin yoğun ilgi gördüğü ve kullanıldığı bilinmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin 2013 yılında yapmış olduğu istatistiklere göre; hanelerde BT bulunma oranlarını incelenmiş ve buna göre hanelerde BT bulunmama oranlarının Türkiye genelinde %3.1, kentte %1.8 ve kırdada %6.3 olarak belirlenmiştir. İnternete bağlı araçların hanelerde bulunma oranının Türkiye genelinde %21.8, kentte % 26.4 ve kırdada %10.7 olduğu saptanmıştır. Evden internet erişim imkanı olmayan hane oranlarına bakıldığında Türkiye genelinde %50.2, kentte %42 ve kırdada %69.8 olduğu tespit edilmiştir. 16-74 yaş grubundaki bireylerin internet kullanım amaçlarını da yine Türkiye geneli, kent ve kır olarak sınıflandırmıştır. Ancak TÜİK'in araştırmaları incelendiğinde il, ilçe ve köy ayrımının yapılmadığı, sadece 16-74 yaş grubuyla çalışıldığı ve ilkokul düzeyinde değerlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle illerdeki ilçe, köy vb. daha küçük yerleşim yerlerinde ve ilkokul düzeyinde BT erişim olanakları ve BT kullanım amaçlarının incelenmesi gerekmektedir.

Hızla gelişen ve kullanımı yaygınlaşan BT, öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Bu yayılımın, bireyin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişiminde pek çok olanak sunduğu araştırma sonuçlarıyla da ortaya konulmaktadır. Diğer taraftan beraberinde bilinçli kullanılmadığı durumlarda bireyin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek durumların oluşumuna da neden olabilmektedir. Bu bakımdan temel toplumsal beklenti öğrencilerin BT'den bilinçli biçimde yararlanabilmeleridir. Öğrenciler, okulda ve okul dışında olmak üzere gerek öğrenim amaçlı ve gerekse daha farklı amaçlarla BT'den yararlanmaktadırlar. Ancak, ilkokul düzeyinde öğrencilerin BT'yi okul dışında hangi düzeyde ve ne amaçla kullandıkları bir belirsizlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu temel sorundan hareketle araştırmada ilkokul öğrencilerinin okul dışında BT'ye erişim olanaklarının nasıl sağlandığı ve ulaşmaları durumunda BT'leri hangi amaçlarla kullandıkları belirsizliğini korumaktadır. Diğer taraftan var olan çalışmalarda çoğunlukla anne-babalardan veri toplanmadığı ve sadece öğrencilerin bildirimlerinin dikkate alındığı görülmektedir. Bu durum öznellik sorununa neden olmaktadır (Heim, Brandtzaeg, HertzbergveEndstad, 2007). Buna dayalı olarak aileleri de çalışmalara dâhil etmenin gerekliliği vurgulanmaktadır (Tiller, Garrison, BencheaBlock, Cramer ve Tiller, 2003; Barkin, Ip, Richardson ve Klinepeter, 2006). Tüm bu temel gerekçelerden hareketle araştırmada ilkokul öğrencilerinin okul dışında BT'ye erişim olanakları ve BT'yi kullanım amaçlarının

anne-baba ve öğrenci görüşlerine göre incelenmemesi araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Bu araştırma ile ilkokul öğrencilerinin okul dışında BT'ye erişim olanakları ve BT'yi kullanım amaçları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanakları nasıldır?
2. Öğrencilerin okul dışında BT'yi hangi amaçlarla kullanmaktadırlar?
3. Öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanakları ve BT'yi kullanım amaçları;

a. Cinsiyet ve

b. Sınıf değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

4. Öğrencilerin BT kullanımına ilişkin anne-babalarının yaşadığı sorunlar nelerdir?
5. Öğrencilerin okul dışında BT kullanımına ilişkin anne-baba kontrolü nasıldır?

1.3.Önem

Gelişen teknolojiyle birlikte BT'ye erişim olanakları kolaylaşmış ve kullanım amaçları da çeşitlenmiştir. BT'nin yaşamımızın her aşamasında yer alması onu etkili ve verimli kullanma zorunluluğu getirmiştir. İlkokul öğrencilerinin okul dışında BT'ye nasıl ulaştıkları ve BT'yi hangi amaçlar için kullandıkları belirsizlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin okul dışında BT kullanımını konusunda anne-babalarının koydukları kurallar öğrencilerin daha bilinçli BT kullanımını sağlarken anne-babaların öğrencilerin okul dışında BT kullanımında sorunlar yaşamalarına da sebep olmaktadır. Bu nedenlerden dolayı öğrencilerin BT'ye erişim olanaklarının, BT kullanım amaçlarının, anne-baba kontrolünün ve anne-babaların yaşadıkları sorunların incelenmesi gerekmektedir.

Alan yazında da bu konuyla ilgili ilkököl öğrencilerine yönelik çalışmaların yetersiz olduğu, anne-babaların görüşlerinin dikkate alınmadığı görölmektedir. Çalışma, bu yönleriyle konuyla ilgili yapılan araştırmaların azlığı sebebiyle de ileriki çalışmalar için kaynak ve temel olabilecek niteliktedir.

Araştırma, ilkököl düzeyinde öğrencilerin BT'ye erişim olanakları ve kullanım amaçlarını anne-baba ve öğrenci görüşlerine göre inceleyerek, BT'yi daha verimli kullanmaları için, öğrencilere, anne-babalara ve öğretmenlere yönelik öneriler getirme çabası nedeniyle işlevseldir. Ayrıca bu öneriler doğrultusunda ilkökulda BT'nin etkili ve verimli kullanılması bakımından politikacılara, uygulayıcılara, yeni araştırma ve araştırmacılara ışık tutması bakımından önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

Araştırma aşağıdaki varsayımlar üzerine kurulmuştur:

1. Velilerin anket formunu doğru ve içtenlikle cevapladıkları,
2. Öğrencilerin yarı yapılandırılmış görüşme sorularına doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma aşağıda belirtilen sınırlılıklar içerisinde yürütölmüştür:

1. Araştırma Muğla ilinin Milas ilçesindeki merkez devlet ve özel ilkökulları ile sınırlıdır.
2. Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılında öğrenim gören ilkököl 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
3. Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin veli anketlerine verdikleri cevaplarla ve bu cevaplardan elde edilen veriler ile sınırlıdır.
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplarla ve bu cevaplardan elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bilşim Teknolojileri: Bilginin toplanmasında, işlenmesinde, depolanmasında, ağlar aracılığıyla bir yerden bir yere iletilip kullanıcıların hizmetine sunulmasında kullanılan iletişim ve bilgisayarlar dâhil bütün teknolojilerdir (MEB,2013).

BT Kullanımına İlişkin Anne-Baba Kontrolü: Anne-babanın çocuğun BT kullanımına rehberlik etmesi, bazı davranışları sonlandırması ve kurallar koymasdır (Valcke, Bonte, De Wever, &Rots, 2010).

Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi Modeli: Kavramların teknoloji ile gösterimi; pedagojik tekniklerin alandaki bilgileri öğretmek için teknolojinin olumlu biçimde kullanımı; öğrenmede kavramları neyin zor ya da neyin kolay yaptığını ve nasıl bir teknolojinin öğrencilerin karşılaştığı problemleri çözmeleri için nasıl yardımcı olacağı; öğrencilerin önceki bilgileri ve bilgi teorileri; mevcut bilgilere dayanarak yeni bilgi teorileri geliştirmek ya da eski bilgileri güçlendirmek için teknolojinin nasıl kullanılacağı hakkındaki bilgiler bütünüdür (Mishra&Koehler 2006, 2009'dan aktaran Timur ve Taşar, 2011).

2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Temeller

Bu bölümde genel olarak BT'nin tanımı, BT kullanımı ve Türkiye'de BT'nin okullara entegrasyonu ele alındıktan sonra, öğrencilerin BT'ye erişim olanakları, kullanım amaçları ve öğrencilerin BT kullanımına ilişkin anne baba kontrolü konularına yer verilmektedir.

2.1.1. Bilişim Teknolojileri

Son yıllarda, teknolojinin hızlı bir şekilde değişmesi ve gelişmesi ile birlikte toplumun hemen hemen her kesiminde; zaman ve mekan sınırlaması olmadan BT'nin yaygın bir şekilde kullanıldığı gözlenmektedir. Giderek daha çok kişi çeşitli amaçlar için kendilerine sunulan bu yeni teknolojileri kullanmaktadır. Birçok kişi BT'nin işlerini kolaylaştırdığını, etkili bir şekilde yerine getirdiğini ve ayrıca eğlenceli bir hale dönüştürdüğüne inanmaktadır. BT, çok büyük miktarda bilgiye çok kısa sürede erişilebilecek bir duruma getirmektedir (Seferoğlu, 2007). Bu yüzden bilginin üretilmesi, yayılması, paylaşılması ve kullanılması hızlanmıştır. Bu durum eğitimde olduğu kadar, toplum yaşamında, kamu hizmetlerinde ve ekonomide de BT kullanımını en temel unsur haline getirmiştir (Tor ve Erden, 2004).

BT; her türlü bilgi ve verilerin toplanmasında, işlenmesinde, depolanmasında, ağ sistemleri aracılığıyla bir yerden bir yere iletilip son kullanıcıların hizmetine ve kullanımına sunulmasında kullanılan iletişim teknikleri ve bilgisayarlar dahil tüm teknolojileri kapsayan bir bütün olarak tanımlanmaktadır (bilisimteknolojileri.nedir.com, 2013). Eyidoğan (2009: 6) BT'yi, “ bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan tüm görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlar” olarak tanımlamıştır. BT, bilginin yaratılması, toplanması, biriktirilmesi, işlenmesi, depolanması, ağlar aracılığıyla bir yerden başka bir yere iletilmesini sağlayan araçlardır (Bektaş, 2011:6).

Günümüzde artık ülkelerin zenginlikleri para veya sahip olunan doğal kaynaklarla değil, bilgi ve insan kaynaklarının zenginliği ile ölçülmektedir (Türkiye Bilişim Şurası, 2002). Bu zenginliğe ulaşmak daha özgür politikalar üretme, topluma çağdaş yaşam olanakları sunma, refah düzeyi yüksek ve ileri teknolojiyi etkin kullanabilen bireyler yetiştirebilme olanaklarına sahip olma

demektir (Gökdaş ve Kayrı, 2005). BT'nin gelişimi ile her geçen gün kolaylaşan ve hızlanan bilgi paylaşımı ve bu paylaşımın yeni bilgilerin üretilmesinde kaynaklık etmesi bilgi toplumunun temeli olarak görülmektedir (Weert, 2006). Bilginin kolay erişilir, kapsamlı ve sürekli güncel olabilmesi bireylerin gelişiminde ve farkındalık düzeylerinin artmasında belirleyici olmaktadır (Türkiye Bilişim Şurası, 2002).BT alanında bu kadar gelişmeler olmasına rağmen toplumların bazı kesimlerinde birey ve haneler arasında BT erişim olanaklarında uçurumlar olduğu görülmektedir (Tuti, 2005).

2.1.2.Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte gündelik yaşamımıza da birçok bilgi ve iletişim aracı girmiş bulunmaktadır. Geçmişte sadece bilgi depolama ve çok basit hesaplama işlemlerinin gerçekleştirilmesi için kullanılan bilgisayarlar; günümüzde saniyede oldukça karmaşık hesaplamalar yapabilen, binlerce işlemi bir anda gerçekleştirebilen, bilgiye en hızlı şekilde ulaşabilen ve zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldıran bilgisayarlar halini almıştır (Erişti Kabakçı ve Kurt, 2008). Ayrıca bilgisayarların boyut olarak küçülmesi (dizüstü bilgisayar, tablet vb.), telefonların bilgisayar özelliği taşıması (akıllı telefonlar) ve internete erişiminin kolaylaşması (3G,Wifi vb.) BT kullanımının mekân ve zaman sınırlamasını ortadan kaldırmıştır.

Bugün her evde hatta neredeyse her aile bireyinde BT'den en az biri bulunabilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin 2013 yılı istatistiklerine göre; hanelerin %30.5'inde masaüstü bilgisayar; %31.4'ünde taşınabilir bilgisayar; %6.2'sinde tablet bilgisayar; %93.7'sinde cep telefonu (akıllı telefonlar dâhil); %37.9'unda sabit hatlı telefon; %5'inde oyun konsolu; %7.3'ünde internete bağlanabilen televizyon bulunurken, yalnızca %3.1'inde hiçbir BT bulunmamaktadır. Yine TÜİK'in 2013 istatistiklerine göre internete bağlı araçların hanelerde bulunma oranı; masaüstü bilgisayar %21.8, taşınabilir bilgisayar (dizüstü, tablet, netbook vb.) %25.6, cep telefonu/akıllı telefon %29.9, oyun konsolu %1, internete bağlanabilen televizyon %2.9'dur. Bu veriler Türkiye'de BT kullanımının yaygın olduğunu göstermektedir.

TÜİK'in 2013 yılı internet kullanan 16-74 yaş grubundaki bireylerin interneti kullanma amaçlarına ilişkin verileri şöyledir:

Çizelge2.1. 16-74 Yaş Grubundaki Bireylerin İnterneti Kullanma Amaçları

Amaçlar	%		
	Türkiye	Kent	Kır
E - Posta gönderme/alma	62.5	63.8	56.1
İnternet üzerindeki sosyal gruplara katılma	73.2	72.1	78.3
Online haber, gazete ya da dergi okuma	75.6	76.4	71.8
Düzenli olarak bilgi almak için haber servis ya da ürünlerine abone olma	21.3	21.8	18.7
Sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanma, hastalık, beslenme, vb.)	59.6	62.4	46.2
Eğitim ve kurslarla ilgili bilgi arama	45.9	47.7	37.5
Mal ve hizmetler hakkında bilgi arama	59.9	62.7	46.3
Yazılım indirme (oyun yazılımları hariç)	19.1	20.0	14.7
Web siteleri aracılığıyla toplumsal veya siyasi konular ile ilgili görüşleri okuma veya paylaşma	28.7	28.9	28.0
Toplumsal veya siyasi bir konuda online bir oylamaya katılma	12.8	13.6	9.1
Herhangi bir konuda çevrimiçi eğitim alma (yabancı dil, bilgisayar vb.)	8.4	9.0	5.5
Herhangi bir konu ile ilgili bilgi almak için Wikipedia, Onlineansiklopedi vb. kullanma	32.6	33.8	26.2
İş arama ya da iş başvurusu yapma	12.9	13.8	8.4
Profesyonel bir gruba katılma	4.2	4.7	1.7
Seyahat veya seyahat ile ilgili konaklama için online hizmetleri kullanma	26.6	27.4	25.5
Mal veya hizmet satışı	9.3	10.0	6.0
İnternet üzerinden telefonla görüşme / video görüşmesi (webcam ile)	55.1	56.6	47.4
İnternet bankacılığı	24.8	26.8	15.4

Çizelge 2.1 incelendiğinde TÜİK (2013) verilerine göre 16-74 yaş grubundaki bireylerin interneti kullanım amaçlarının başında güncel konuları takip etmek için haber, gazete ya da dergi okuma, sosyal gruplara katılma, e-posta gönderip alma ve bilgi arama gelirken; profesyonel bir gruba katılma ve herhangi bir konuda çevrimiçi eğitim alma gibi amaçların ise son sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bu veriler ışığında 16-74 yaş grubundaki bireylerin BT'yi daha çok bilgi edinme, iletişim ve eğlence amacıyla kullandıkları söylenebilir. Bu

veriler ilkokul öğrencilerinin BT kullanımlarına ilişkin bilgi sunmamakla birlikte, anne-babaların BT kullanım alışkanlıklarına ilişkin ipuçları vermektedir. Durmuş ve Kaya (2008)'nin araştırma bulgularına göre 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin BT kullanım alışkanlıkları ile anne-babalarının BT kullanım alışkanlıkları arasında ilişkin olduğu saptanmıştır. Bu yüzden ilkokul öğrencilerinin BT kullanımları incelenirken anne-babaların BT kullanım alışkanlıkları ve öğrencinin kullanımına ilişkin tutumlarının da dikkate alınması önem taşımaktadır. Öğrencilerin BT kullanım alışkanlıklarının belirleyicilerinden biri de BT'ye erişim olanaklarıdır.

2.1.3. Türkiye'de Bilişim Teknolojilerinin Okullara Entegrasyonu

Günümüzde hızla ilerleyen teknoloji, getirdiği kolaylıklarla teknolojinin eğitimde kullanımının yaygınlaşmasına neden olmuştur. Eğitim kalitesinin yükseltilmesi açısından teknoloji; birçok eğitmen, öğretmen ve araştırmacı tarafından önemli bir unsur olarak görülmektedir. Öğretimde BT kullanımına yönelik öğretmen adaylarının da olumlu algılarının olması BT'nin öğretim ortamlarında kullanımı ve öğretime entegre edilmesi açısından olumlu beklentileri olduğunu göstermektedir (Öksüz ve Ak, 2009). Bundan dolayı, okullarda teknoloji entegrasyonunun öneminin her geçen gün arttığı gözlemlenmektedir(Çakır ve Yıldırım, 2009).

BT'deki gelişmeler, eğitim ortamını, araç ve gereçlerini bireysel ve toplumsal beklentileri karşılayabilecek şekilde yenilenmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu sebepten dolayı eğitim-öğretim araç gereçlerinin de günün gereksinimlerini karşılayabilecek nitelikte dönüştürülmesi en öncelikli konular arasında yer almaktadır (Karasar, 2004).BT'nin eğitime entegrasyonuna ilişkin çalışmalarda; teknoloji, pedagoji ve içerik arasındaki ilişkileri tanımlamada Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi Modeli (TPİBM) temel alınmaktadır.

TPİBM; kavramların teknoloji ile gösterimi; pedagojik tekniklerin alandaki bilgileri öğretmek için teknolojinin olumlu biçimde kullanımı; öğrenmede kavramları neyin zor ya da neyin kolay yaptığını ve nasıl bir teknolojinin öğrencilerin karşılaştığı problemleri çözmeleri için nasıl yardımcı olacağı; öğrencilerin önceki bilgileri ve bilgi teorileri; mevcut bilgilere dayanarak yeni bilgi teorileri geliştirmek ya da eski bilgileri güçlendirmek için teknolojinin nasıl kullanılacağı hakkındaki bilgiler bütünü olarak tanımlanmıştır (Mishra&Koehler 2006, 2009'dan aktaran Timur ve Taşar, 2011).

İlköğretimde öğretmenlerin içeriği teknolojiyle entegre ederek öğrenme ortamı hazırlaması öğrenme ve öğretmeyi kolaylaştırmakta, zamanı etkili ve verimli kullanmasını sağlamakta ve rehberlik etme rolünü arttırmaktadır. Öğrencilere çok fazla algı seçeneği sunarak öğrencilerin birden çok alıcısına hitap etmekte, ilgilerini yüksek seviyede tutmada yardımcı olmaktadır. Böylece öğrenme daha kalıcı hale gelmektedir (Mumcu, Haşlamam ve Usluel, 2008, Timur ve Taşer, 2011; Bozkurt ve Cilavdaroğlu, 2011). BT'nin eğitim ortamlarında kullanılması öğrencilerin dikkatini, motivasyonunu ve ders başarısını arttırmaktadır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu 2011). Bu nedenlerden dolayı okullara BT'nin entegrasyonu önemli yer tutmaktadır.

BT'nin Türk Milli Eğitim Sistemi politikaları içerisinde yer almaya başlaması çok eski denmeyecek bir geçmişe sahiptir. 1984 yılından itibaren çeşitli atılımlar yapılmaya başlanmışsa da, BT'nin eğitim politikalarında yer almaya başlaması 2003 yılında ortaya konulan çalışmalarla olmuş ve bu tarihten itibaren BT'ye yönelik somut politika ve hedefler uygulamaya konulmuştur. MEGP kapsamında aşamalı olarak Bilgisayar laboratuvarları kurulmuştur. İlk Aşama 1993 yılında değişik bölgelerden seçilen 53 ilk ve orta öğretim kurumuna, ikinci aşamada ise 1996 yılında 182 ilk ve orta öğretim kurumuna bilgisayar laboratuvarları kurulmuş, öğretmen ve öğrencilerin bilgisayarla tanışması, bilgisayar destekli olarak dersleri daha verimli işlemesi sağlanmıştır (Avrupa Birliği ve Türkiye Eğitim Politikalarında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Mevcut Uygulamalar, 2005).

TEP I.Faz kapsamında 2802 ilköğretim okulunda 3188 BT sınıfı kurulmuş. II.Faz kapsamında ise 3000 okulda 4002 BT sınıfının kurulum çalışmalarına devam edilmiştir. Ayrıca TEP II.Faz ve Eğitim Çerçeve Projesi kapsamında 1400 İlköğretim Okuluna BT Laboratuvarı kurulmuştur (BT Entegrasyonu Temel Araştırması, 2007).

Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen ve MEB tarafından yürütülen (FATİH) projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliği sağlama ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde 570.000 dersliğe LCD Panel Etkileşimli Tahta ve internet ağ altyapısı sağlamayı planlamaktadır. 2014 yılı sonuna kadar bitirilmesi planlanan projede; her öğretmene Tablet Bilgisayar verilmesi, ayrıca projenin 2. fazında her öğrenciye Tablet Bilgisayar temin edilmesi düşünülmüştür (FATİH Projesi, 2012).

Türkiye’de 1993’ten itibaren gerçekleştirilen okullara BT’nin entegrasyonu çalışmaları hala devam etmektedir. Okula gelmeden önce BT ile tanışmayan öğrenci dahi, sınıfta tanışmakta ve BT’yi kullanmaya başlamaktadır. Ayrıca araştırma ödevlerini yapmak için okul dışında da kullanmak zorunda kalmaktadır.

2.1.4. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine Erişim Olanakları

Günümüzde BT sunduğu olanaklarla günlük yaşamımızın ayrılmaz bir parçası olmuş; eğitimden e-devlet uygulamalarına, ticari uygulamalardan iletişime birçok alanda kullanılan BT’ye erişim zorunluluk haline gelmiştir (MEB, 2007). Gerek ev ve işyerlerinden, gerekse yaygınlaşan internet kafelerden BT’ye rahatlıkla ulaşılabilmektedir.

Öğrenciler BT’ye erişimi birçok yerden sağlayabilmektedir. Hızla gelişen teknoloji ve teknolojinin ucuzlamasıyla çoğu öğrencinin evinde bilgisayar, dizüstü bilgisayar, tablet ya da akıllı telefondan en az biri bulunabilmektedir (Kara vd., 2003; Arnas, 2005; Gökçearslan, 2005; Ayık, 2008; Çetinkaya, 2008; Metreş, 2010). Çocukların eğitim, eğlence ve iletişim amacıyla BT’den doğru ve etkin bir şekilde yararlanmasını isteyen anne babalar, çağı yakalamak ve aktif bir şekilde erişebilmeleri için çocuklarına bu tür imkânları sunmak istemektedirler (Canbek ve Sağıroğlu, 2007). Yapılan çalışmalar ve TUIK’in araştırmaları da bu durumu desteklemektedir. Günümüzde BT fiyatlarının düşmesiyle birlikte alımının biraz daha kolaylaşmış olması evlerde birden fazla çeşitte ve sayıda BT’nin bulunmasını mümkün kılmaktadır (Yılmaz, 2011). Ayrıca kendi odasında ya da kendine ait BT’si olan öğrencilerin olduğu da göz ardı edilmemelidir (Arnas, 2005; Metreş, 2010; Kaya, 2010).

Birçok alana teknolojinin girmesiyle işyerlerinde BT kullanımı zorunlu hale gelmiş, internet kafelerin yaygınlaşması ve evine BT’yi alabilecek olanların sayısının artması ile öğrencilerin BT’ye erişimi kolaylaşmıştır. Evinde BT’ye sahip olmasına rağmen öğrenciler aynı zamanda okuldan, arkadaşlarından, komşularından, akrabalarından, anne babasının işyerinden veya internet kafelerden de BT’ye ulaşmaktadırlar (Orhan ve Akkoyunlu, 2004; Arnas, 2005; Durmuş ve Kaya, 2008; Yılmaz, 2011). Evinde BT’ye erişim olanağı veya internet bağlantısı olmayan öğrenciler de; okuldan, arkadaşlarından, komşularından, akrabalarından,

anne babasının işyerinden veya internet kafelerden ulaşma imkânı bulabilmektedir (Orhan ve Akkoyunlu, 2004; Ayık,2008; Ersoy ve Türkan, 2009).

Sonuç olarak; her geçen gün daha gelişmiş teknolojik özellikleriyle ortaya çıkan BT ürünleri, bir öncekinin eskiyip ucuzlamasını sağlamakta, daha az teknolojik özelliğe sahip olan BT ürününün alımını kolaylaştırmaktadır. Bu sayede evlerde BT bulunma oranı arttığı için öğrenciler BT'ye daha sık, daha kolay ve daha çabuk erişebilmektedir. Park, Kim ve Cho (2008)'a göre BT'nin aşırı kullanımında kolay erişim en önemli faktörlerden biridir. Ancak BT'ye erişim olanakları kadar, BT kullanım amaçları ve kullanım sürelerine ilişkin anne-baba kontrolünün de önem taşıdığı söylenebilir.

2.1.5. Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Amaçları

BT'ye erişimin kolaylaşması nedeniyle öğrencilerin BT kullanımının artmasının yanı sıra, Türk Eğitim sisteminde özellikler 2005 yapılanması sonrası yer alan; öğretmenlerin araştırma, performans ve proje ödevlerini vermesiyle öğrenciler erken yaşlarda BT'yi öğrenmek ve kullanmak zorunda kalmaktadır. Anne-babaların evlerine BT'yi daha çok çocuklarının ödev ve araştırma yapması, ders çalışması amacıyla aldıkları bilinmektedir. Ancak öğrenciler eğitsel amaçlar dışında da BT'den yararlanmaktadır. Demirer, Çintaş-Yıldız ve Sünbül (2011)'e göre ilköğretim çağındaki öğrenciler BT'yi daha çok eğlence vb. eğitsel amaçlar dışında kullanmakta; anne-baba kontrolünün eksikliği ise öğrencilerin zamanlarının büyük çoğunluğunu BT'yi eğlence amacıyla kullanarak geçirmelerine neden olmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin, BT'yi daha çok hangi amaç(lar) için kullandıkları eğitimcilerin, araştırmacıların ve anne-babaların merak ettikleri önemli konulardan biri olmuştur.

Alan yazında öğrencilerin BT kullanım amaçları ve bu amaçları etkileyen değişkenler üzerine yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Orhan ve Akkoyunlu (2004) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin %39.3'ü interneti "bilgiye ulaşma", "haberleşme" ve "oyun" gibi interneti çok amaçlı kullandıklarını, %13.9'u sadece "ders/ödev" için bilgiye ulaşma amaçlı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada yaş büyüdükçe BT kullanma oranında artış olduğu; "oyun" amaçlı kullanımın yaş büyüdükçe azaldığı, "bilgiye ulaşma", "oyun" ve "haberleşme" gibi çok amaçlı kullanımın arttığı görülmüştür.

Lise öğrencilerinde BT kullanım amaçlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiğine işaret eden araştırma sonuçları bulunmaktadır (Young, 1998; Chen, 2000; Chou, Condron ve Belland, 2005; Jackson ve diğerleri, 2008; Tahiroğlu ve diğerleri, 2008; Ak, Koruklu ve Yılmaz, 2013). Ak, Koruklu ve Yılmaz (2013)'ın yaptığı çalışmada 15-18 yaş grubu öğrencilerin cinsiyete bağlı olmaksızın internet kullanım amaçlarında ilk sırayı Facebook kullanımının aldığı görülmüştür. Aynı çalışmada öğrencilerin internet kullanım amaçları cinsiyete göre incelendiğinde ise, kız öğrencilerin daha çok iletişim; erkek öğrencilerin ise çevrimiçi oyun oynama ve gazete dergi okuma amacıyla interneti kullandığı görülmüştür.

İlkokul öğrencilerinin BT kullanım amaçlarına ilişkin kısıtlı çalışmalar incelendiğinde ise, ilkokul öğrencilerinin BT'yi en çok oyun oynamak amacıyla kullandıklarını ortaya koyan araştırma bulgularının olduğu görülmektedir (Cesur ve Paker, 2007; Ersoy ve Türkkan, 2009). Yılmaz (2011)'a göre öğretmenlerin BT kullanımını gerektiren ödevler vermesi ve bilgisayarların, kütüphane gibi diğer bilgi kaynaklarına göre daha hızlı ve daha kolay bilgi sunması nedeniyle 5.sınıf öğrencileri BT'yi daha çok eğitim amaçlı kullanmaktadır. İlköğretim çağındaki kız ve erkek öğrencilerin farklı gelişim özelliklerinden kaynaklanan sebeplerden dolayı BT'yi değişik amaçlar için kullandıklarını gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Kanatlı ve Schreglman (2012)'a göre ilköğretimde öğrenim gören kız öğrenciler BT'yi daha çok ödev yapmak, erkek öğrenciler ise oyun oynamak için kullanmaktadır. Tor ve Erden (2004)'e göre ortaokul öğrencilerinde ise, kız öğrenciler BT'yi sohbet etme, oyun oynama, erkek öğrenciler ise BT'yi internette gezinmek amacıyla kullanmaktadırlar. Kaya (2010)'ya göre ortaokul öğrencileri BT'yi sırasıyla eğitim, oyun oynama, müzik dinleme, arkadaşlık sitelerine girme ve spor haberlerine ulaşma amacıyla kullanmaktadır.

Alan yazında öğrencilerin BT erişim yerinin de kullanım amacını etkileyebilecek bir değişken olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Ayık (2008)'in ortaokul öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasının bulgularına göre; öğrenciler evde BT'yi film izlemek, oyun oynamak ve ders çalışmak; okulda ofis programlarını kullanmak; internet kafelerde ise film izlemek, oyun oynamak ve ders çalışmak amacıyla kullanmaktadır.

Sonuç olarak öğrencilerin BT kullanım amaçlarının yaş, cinsiyet ve erişim yeri değişkenlerine göre farklılık göstermekle birlikte; ilkokul düzeyinde okul

dışında BT kullanım amaçlarına ilişkin araştırma bulgularının oldukça sınırlı olduğu söylenebilir.

2.1.6. Öğrencinin BT Kullanımına İlişkin Anne-Baba Kontrolü

Çalışmalar, çocukların ve ergenlerin BT kullanımını açısından yeterince olgun olmadığını ve siber kurban olma, bağımlılık, pornografi ve şiddete maruz kalma vb. çeşitli risklere karşı açık olduklarını göstermektedir (Chou ve Hsiao, 2000; Kerbs, 2005; Valcke, Schellens, Van Keer, & Gerarts, 2007). Ayrıca belirtilen riskler açısından ailelerin farkındalık düzeylerinin yüksek olmadığı (Livingstone ve Bober, 2004) akılda tutularak, bu risklerin önlenmesi açısından ailelerin önemli bir rolü olduğu ileri sürülebilir.

Anne-baba çocuk arasındaki ilişkiler insan gelişiminin her alanında çok önemli etkiye sahiptir. Anne-baba kontrolü genel olarak çocuğun davranışlarına rehberlik etme, okul ve arkadaş ilişkilerinden haberdar olma vb. anne-babanın katılımını içeren bir süreçtir. Öğrencinin BT kullanımına ilişkin anne-baba kontrolü de anne-babanın öğrencinin BT kullanımına rehberlik etmesini, haberdar olmasını ve kural koymasını içerir. Bu noktada öğrencilerin BT kullanımına ilişkin anne-baba kontrolü açısından anne-babaların farkındalığı kadar, anne-babaların BT kullanım bilgi ve becerisi de önem taşımaktadır. İlkokul öğrencileri BT'yi etkili kullanmasalar da, temel kullanım becerileri açısından anne-babalarından, hatta öğretmenlerinden bile daha iyi olduklarını gösteren araştırma bulguları vardır (Ersoy, 2002).

Temel BT kullanım becerisine sahip ve risklere ilişkin farkındalığı olan anne-babaların çocuklarının BT kullanımına ilişkin farklı anne-baba kontrol davranışı geliştirdiklerine ilişkin yapılan çalışmalar bulunmaktadır (Wang ve diğerleri, 2005). Valcke ve diğerleri (2010)'ne göre; çocuk sayısının da, çocuklarının BT kullanımına ilişkin anne-baba kontrolünü etkileyen bir diğer değişken olduğunu belirtmişlerdir. Ailedeki çocuk sayısı arttıkça, çocukların BT kullanımına ilişkin anne-baba kontrolü de azalmaktadır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Turow ve Nir (2000), Amerika'da 10-17 yaş arasındaki öğrencilerle yapmış oldukları internet ve anne baba konulu çalışmada, 10-17 yaş arasındaki öğrencilerin yarıya yakınının hiç internet kullanmadıklarını, 13-17 yaş arasındaki

öğrencilerin ise 10-12 yaş arasındaki öğrencilere göre daha fazla internet kullandıklarını belirlemiştir. Öğrencilerin interneti e-posta gönderip almak, sohbet sitelerini ziyaret etmek ve oyun oynamak amacı ile kullandıkları, yaş ilerledikçe sohbet sitelerini ziyaret etme ve oyun oynama amacı ile kullanımın arttığı ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre internette daha fazla oyun oynadıkları tespit edilmiştir. Anne babaların internette bilgi paylaşımı konusunda sorun yaşadıkları ve 13 yaş üstü öğrenci anne babaların 13 yaş altı öğrenci anne babalarına oranla internette aile bilgilerini paylaşma konusunda daha fazla endişe duydukları belirlenmiştir.

Subrahmanyam, Greenfield, Kraut ve Gross (2001), Amerika'da 10-19 yaşları arasındaki 110 öğrenci ve 208 yetişkin ile bilgisayar kullanımının çocukların ve genç yetişkinlerin gelişimine etkisini incelediği çalışmada; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre ve 13-19 yaşları arasındaki öğrencilerin kendinden büyük ve küçüklere göre daha fazla bilgisayar kullandıkları belirlenmiştir. Belirli bazı bilgisayar oyunlarının çocukların dikkat, uzamsal ve görsel yeteneklerine pozitif etkisi olduğu görülse de bu oyunların ve internet kullanımının uzun sürede bilişsel yetenek ve akademik başarıya etkisini belirleyebilmek için daha fazla araştırma yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Ersoy (2002)'un Eskişehir ilinde ilköğretim 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin İnternet kullanma durumlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmasında; ilköğretim 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin interneti etkili ve verimli olarak kullanmadıkları fakat öğrencilerin internet temel kullanım becerilerinin gerek öğretmenlerden gerekse anne-babalardan daha iyi oldukları görülmüştür.

Gentile, Lynch, Linder ve Walsh (2004), Amerika'da 8. ve 9. sınıf öğrencilerinin video oyun alışkanlıklarını ve video oyunu oynamada anne baba kontrolünü belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada; erkek öğrencilerin (haftada 13 saat) kız öğrencilere (haftada 5 saat) göre çok daha fazla video oyunu oynamada zaman harcadıkları saptanmıştır. Anne babalarının oyun türleri konusunda öğrencileri çok fazla sınırlamadıkları fakat sınırlayan anne babaların öğrencilerinin akademik başarısının yüksek ve saldırganlığa daha az meyilli oldukları tespit edilmiştir.

Tor ve Erden (2004)'in Ankara il merkezindeki ortaokullarda okuyan 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin BT kullanma durumlarını, farklı değişkenlere bağlı

olarak incelemeyi amaçlayan araştırmasında; anne ve babası BT kullanmayı bilen öğrencilerin BT'yi daha çok kullandıklarını, öğrencilerin bilgisayarı daha çok internete bağlanma, sohbet etme, oyun oynama ve ders çalışma amacıyla kullandıkları ve öğrencilerin derslerine ait eğitsel yazılımları kullanma oranlarının düşük olduğu belirlemiştir.

Orhan ve Akkoyunlu (2004)'nin ilköğretim öğrencilerinin internete erişim ve kullanım amaçlarının incelenmesi amaçlanan çalışmasına göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun interneti sıklıkla kullandıkları, yaş büyüdükçe internet kullanma oranında artış olduğu; “oyun” amaçlı kullanımın yaş büyüdükçe azaldığı, “bilgiye ulaşma”, “oyun” ve “haberleşme” gibi çok amaçlı kullanımın arttığı saptanmıştır.

Lee (2005), Kore'deki 3. ve 6. sınıf öğrencileri ile öğrencilerin bilgisayar oyunu oynaması ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre, şehirde yaşayan öğrencilerin kırsalda yaşayan öğrencilere göre, 6.sınıf öğrencilerin 3.sınıf öğrencilerine göre bilgisayar oyunu oynamada daha fazla zaman harcadıkları tespit edilmiştir. Bilgisayar oyunu oynayan çocukların orta seviyede bilgisayar kullanan çocuklara göre görsel yaratıcılığının çok yüksek olduğu saptanmıştır.

Gökçearslan (2005)'in öğrencilerin evde bilgisayar ve İnternet'i kullanımlarıyla ilgili olarak “bilgisayara sahip olma, bilgisayarın evdeki konumu, kullanım amacı ve süresi, yardım gerektiğinde başvuru kaynakları vb gibi” durumları ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmasında; Ankara'daki bir ilköğretim okulunun 4.-8. sınıfları ve bir lisenin 9.-11. sınıflarında yer alan ve evinde bilgisayarı olan öğrenci ve öğrenci velilerinden elde ettiği bulguları değerlendirmiştir. Araştırmanın sonunda, öğrenciler eve bilgisayar alınması konusunda “derslere yardımcı olması ve oyun oynama” gibi çok amaçlı kullanımları gerekçe olarak gösterdikleri; öğrencilerin eğitim içerikli programları kullanma oranlarının eğlence amaçlı programları kullanımlarından daha düşük düzeyde olduğu saptanmıştır.

Chirita, Ilinca, Chele ve Chirita (2007), Romanya'da 11-18 yaş arasındaki öğrencilerle yapmış oldukları çalışmada; bilgisayar kullanım sıklığı, aşırı kullanımın akademik performans, psikolojik ve sosyal yaşama etkisini incelemiştir. Araştırmada; öğrencilerin %72'sinin evinde bilgisayar olduğu,

%65'ten fazlasının interneti bulunduğu, bilgisayarı olmayanların internet kafeye gittikleri, %28'inin okul bilgisayarlarından yararlandıkları, bilgisayarı en çok boş zaman aktivitesi olarak tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin %82'den fazlasının anne babalarıyla bilgisayar kullanımı hakkında çok az veya hiç sohbet etmedikleri bunun da anne baba kontrolünün olmadığını gösterdiğini, erken bilgisayar kullanımının akademik başarıyı olumlu etkilediği belirtilmiştir.

Şerefhanoglu ve diğerlerinin (2008) yapmış olduğu Ortaokul 6., 7. ve 8.sınıf öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf ve okul değişkenleri açısından incelendiği çalışmada, öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenirken, sınıf düzeyi ve okul türü ile bilgisayara yönelik tutum arasında anlamlı bir fark olduğu, ancak cinsiyet ile bilgisayara yönelik tutum arasında anlamlı farkın olmadığı belirlenmiştir.

Durmuş ve Kaya (2008) 'nın yapmış olduğu çalışmada; Kırşehir iline bağlı bir devlet okulunda öğrenim gören 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin ve velilerinin bilgisayar kullanım alışkanlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; velilerin ve öğrencilerin bilgisayarı internette gezinme, belge hazırlama, eğitim yazılımlarından yararlanma amaçlı kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Velilerin ve öğrencilerin bilgisayarı e-posta alma ve gönderme, oyun oynama, film izleme ve müzik dinleme amaçlı kullanım sıklıkları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki, resim veya fotoğraflara bakma, sohbet etme, araştırma yapma amaçlı kullanım sıklıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Çetinkaya (2008)'nın ilköğretim okullarındaki bilişim teknolojileri eğitimini genel bir çerçevede ele aldığı ve öğrencilerin yeterlikleri, tutumları ve ihtiyaçlarını belirlediği çalışmasında; İzmit iline bağlı okullardan seçilen 8. sınıf öğrencilerinin genellikle kendilerini yeterli gördükleri ve derse karşı olumlu tutumlara sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca cinsiyet, anne-babalarının eğitim durumu, evde bilgisayar sahipliği ve evde derse yönelik yardımın olmasının, öğrencilerin yeterlik algıları ve derse karşı tutumları üzerinde istatistiksel olarak önemli bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır.

Ayık (2008)'ın yapmış olduğu 6., 7. ve 8.sınıf öğrencilerinin evde, okulda ve internet kafelerde öğrencilerin bilgisayar algıları ve tercih ettikleri bilgisayar uygulamalarının incelendiği Erzurum ilinde yapılan çalışmasında; öğrencilerin

evde, okulda ve internet kafelerde bilgisayar kullanım sıklıkları ve uygulamaları arasında önemli farklar olduğu tespit edilmiştir.

Ersoy ve Türkan (2009)'ın Eskişehir'deki özel bir ilköğretim okulunda 4.sınıf öğrencilerinin internet algılarını yaptıkları resimler aracılığıyla incelemeyi amaçlayan çalışmasında; öğrencilerin interneti daha çok araştırma yapma ve oyun oynama amacıyla kullandıkları, interneti bilgi kaynağı olarak gördükleri belirlenmiştir.

Yüksel ve Baytemir (2010)'in çalışmasında; Ankara ilinin bir ilçesindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin internet kullanım amaçları ile algıladıkları sosyal destek düzeylerini incelenmeyi amaçlamıştır. Çalışmada; interneti eğlence amacıyla kullanan öğrencilerin internet kullanma süreleri ile algıladıkları sosyal destek düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunmadığı, interneti eğlence dışı amaçlarla kullanan öğrencilerin internet kullanma süreleri ile algıladıkları sosyal destek düzeyi arasında ise anlamlı ilişki bulunduğu, algılanan sosyal destek düzeyi ve akademik başarı ile interneti eğlence ya da eğlence dışı amaçlarla kullanma arasında anlamlı ilişki görülmezken, cinsiyet ve sınıf seviyeleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görülmüştür.

Altun, Yiğit ve Adanur (2011)'nin ortaokul 6., 7. ve 8.sınıf öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Trabzon'un il,ilçe ve köy okullarında yapmış oldukları çalışmada; öğrencilerin cinsiyet, yerleşim yeri, akademik başarı, ailede bilgisayar kullanım durumu, evde bilgisayarın ve internetin olması, okulda bilgisayar laboratuvarının bulunma durumu, bilgisayarı kullanım sıklığı ile bilgisayara yönelik tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu, ancak sınıf düzeyi ile bilgisayara yönelik tutum arasında anlamlı farkın olmadığı belirlenmiştir.

Altuğ, Gencer ve Ersöz (2011) ortaöğretim öğrencilerinin hayatında bilgisayarın yerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada; Ankara'nın Beypazarı ilçesindeki lise öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına eğilimli oldukları, ancak okul başarılarını olumlu yönde etkileyecek şekilde kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Yılmaz (2011) ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin BT erişim olanakları ve kullanım durumunu, BT kullanım amacını ve BT okuryazarlık düzeyini farklı

değişkenler açısından incelemeyi amaçlayan çalışmada; Diyarbakır ilinde merkez ilçelerinde öğrenim gören öğrencilerle çalışılmıştır. Çalışmada, öğrencilerin evindeki ve okulundaki BT erişim olanakları ve kullanım durumu ile BT okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, okuldaki BT erişim olanakları ve kullanım durumu dikkate alındığıdaysa öğrencilerin bilgisayar laboratuvarları, sınıftaki internet bağlantısı, yazıcı, tarayıcı, web kamerası, projeksiyon cihazı, televizyon ve akıllı tahta kullanım durumları arasında büyük fark olduğu ve BT'yi en çok eğitim amacıyla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Kanatlı ve Schreglman (2012) Hatay il merkezinde ilköğretim okullarında okuyan 4.,5.,6.,7. ve 8. sınıf öğrencilerinin BT'den yararlanma düzeyleri ve kullanım amaçları hakkında bilgi edinmek amacıyla yapmış oldukları çalışmada; aile eğitim düzeyi, cinsiyet gibi değişkenler bilgisayara sahip olma, bilgisayarı kullanabilme düzeyi gibi çeşitli değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Livingstone ve arkadaşlarının 2007'den 2014'e kadar Avrupa'da düzenli olarak gerçekleştirdikleri araştırmalar sonucunda çok çeşitli ve kapsamlı bulgulara ulaşılmıştır. Livingstone ve Helsper (2008), İngiltere'de 12 -17 yaş arasındaki 1511 öğrenci ve 906 anne babanın birisiyle yapmış oldukları çalışmada; öğrencilerin internet kullanımı konusunda anne baba kontrolünü incelemişlerdir. Araştırmada; anne babaların 3'te 2'sinin öğrencilerle internet kullanımı konusunda konuştukları, yarıya yakınının öğrenci internet kullanırken zaman zaman bilgisayar ekranına baktığı, yarıdan fazlasının zaman konusunda kısıtlamalar getirdikleri ve 3'te 1'inin internet kullanırken öğrencinin yanında olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında anne babalarının %43'ü öğrencinin e-posta kullanmasını, %17'si internetten dosya indirmesini, %13'ü sohbet odalarını kullanmasını, %4'ünün internette oyun oynamasını yasakladıkları belirlenmiştir. İnternet kullanımında anne babaların %33'ü filtreme yazılımları, %23'ü gözetleme yazılımları kullandıklarını, %20'si de benzer programlar kullanıp kullanmadıklarını bilmediklerini belirtmişlerdir. Anne babaların %30'unun öğrencilerin girdikleri web sitelerini ve %17'sinin öğrencilerin e-postalarını kontrol ettikleri belirlenmiştir. Fakat anne babaların kullandıkları bu yöntemlere rağmen öğrencilerin internet kullanırken karşılaşılabilecek risklerin önlenemediği, 13 yaş altı öğrencilerde çok daha fazla kural ve sınırlama getirdikleri belirlenmiştir.

Livingstone, Haddon, Görzif ve Ólafsson (2010), İngiltere’de 9-16 yaş arasında internet kullanan 1032 öğrenci ve anne babalarının biriyle öğrencilerin internette karşılaştıkları riskler ve olanakları dengelemek için bir bakış açısı oluşturmak amacıyla yapılan çalışmada; öğrencilerin %91 okuldan, %87’si evden, %57’si arkadaşlarının evinden, %48’i tanıdıklarının evinden, %4’de internet kafeden ve % 52’sinin kendi odasından internete bağlandıklarını tespit edilmiştir. Öğrencilerin %24’ünün kendine ait bilgisayar ve %40’ının kendine ait dizüstü bilgisayar olduğu, diğer öğrencilerin bilgisayar (%69), oyun konsolu (%57) ve cep telefonu (%54)’ndan internete bağlandıkları belirlenmiştir. 9-12 yaş öğrencilerinin internet kullanım amaçlarına bakıldığında; erkek öğrencilerin %90’ı kız öğrencilerin %89’u okul ödevlerini yapmak için, erkek öğrencilerin %85’i kız öğrencilerin %84’ü oyun oynamak için, erkek öğrencilerin %61’i kız öğrencilerin %57’si video izlemek için, erkek öğrencilerin %48’i ve kız öğrencilerin %45’i sosyal ağlara bağlanmak için, erkek öğrencilerin %38’i kız öğrencilerin %48’i e-posta gönderip almak için interneti kullandıkları ve %25’inini sohbet odalarını kullandıkları saptanmıştır. 9-12 yaş öğrencilerinin verdiği cevaplara göre erkek öğrencilerin %73’ü kız öğrencilerin %84’ü anne babalarının internet kullanımı hakkında kendileri ile konuştuklarını, erkek öğrencilerin %68’i kız öğrencilerin %74’ü internet kullanırken anne babalarının yakınlarında bulduklarını, erkek öğrencilerin %54’ü kız öğrencilerin %58’i anne babalarının yanında oturduklarını, anne babaların %9’unun internet kullanımında herhangi bir kontrol yöntemi geliştirmedikleri belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin %71’i kız öğrencilerin %77’si girdikleri siteleri anne babalarının kontrol ettiklerini, anne babaların %46’sının bazı web sitelerini engelleyen ya da filtreleyen yazılımlar kullandıkları, %42’si öğrencilerin ziyaret ettiği web sitelerini kontrol ettikleri tespit edilmiştir. Yaş ilerledikçe iletişim ve eğlence amaçlı kullanım artmakta olduğu, kız öğrencilerde e posta, mesajlaşma ve web kamerası kullanımı daha fazla iken erkek öğrencilerde oyun amaçlı kullanımın daha fazla olduğu görülmüştür. Yaş ilerledikçe kişisel kullanımın arttığı, cinsiyete göre farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Anne babaların kız öğrencileri erkek öğrencilere göre daha çok gözlemledikleri, yaş ilerledikçe anne baba kontrolünün azaldığı, hem öğrenciler hem anne babalar anne baba kontrolünün belli bir noktaya kadar yararlı olduğunu belirtilmiştir.

Livingstone, Haddon, Görzif ve Ólafsson (2011), 25 Avrupa ülkesindeki 9-16 yaş arasındaki 25.142 çocuk ve anne babalarından biriyle yapmış oldukları

araştırmada; öğrencilerin %87'sinin evden, 563'ünün okuldan, %49'unun kendi odasından, %33'ünün mobil cihazlardan internete bağlandığı belirlenmiştir. 9-12 yaş öğrencilerinin internet kullanım amaçlarına bakıldığında; erkek öğrencilerin %79'u kız öğrencilerin %82'si okul ödevlerini yapmak için, erkek öğrencilerin %86'sı kız öğrencilerin %84'ü oyun oynamak için, erkek öğrencilerin %66'sı kız öğrencilerin %64'ü video izlemek için, erkek öğrencilerin %40'ı ve kız öğrencilerin %42'si sosyal ağlara bağlanmak için, erkek öğrencilerin %42'si kız öğrencilerin %47'si e-posta gönderip almak için interneti kullandıkları saptanmıştır. 9-12 yaş öğrencilerinin verdiği cevaplara göre erkek öğrencilerin %71'i kız öğrencilerin %76'sı anne babalarının internet kullanımı hakkında kendileri ile konuştuklarını, erkek öğrencilerin %68'i kız öğrencilerin %69'u internet kullanırken anne babalarının yakınlarında bulduklarını, erkek öğrencilerin %52'si kız öğrencilerin %54'ü anne babalarının yanında oturduklarını, anne babaların %13'ünün internet kullanımında herhangi bir kontrol yöntemi geliştirmedikleri belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin %60'ı kız öğrencilerin %59'u girdikleri siteleri anne babalarının kontrol ettiklerini, anne babaların %28'sinin bazı web sitelerini engelleyen ya da filtreleyen yazılımlar kullandıkları, %24'si öğrencilerin ziyaret ettiği web sitelerini kontrol ettikleri tespit edilmiştir. Araştırmaya göre Türkiye'de 9-16 yaş öğrencilerinin %33'ünün her gün internete girdikleri, öğrencilerin %49'unun interneti evden kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerinin %33'ünün kendi odalarından internet kullandıkları ve bu oranın Avrupa ülkelerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de internet kullanım yaşının (10 yaş) diğer Avrupa ülkelerine göre daha geç bir yaş olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %49'unun sosyal ağ profiline sahip oldukları, %46'sının profilinin herkese açık olduğu belirlenmiştir. İnternet kullanımından anne baba kontrolünün %73 olduğu, öğrencilerin anne babalarından daha çok internet kullandıkları, öğrencilere göre anne babaların anne baba kontrolünü kısıtlayıcı bulmalarına rağmen anne babalarının internette ne yaptıkları ile ilgili daha fazla ilgili olmalarını istedikleri saptanmıştır.

Lobe, Livingstone, Ólafsson ve Vodeb (2011), bir önceki araştırmanın bulgularından yola çıkılarak 25 Avrupa ülkesinde internet güvenliği ve tehlikeleri üzerine millet arası yapılan karşılaştırma çalışmasına göre; Türkiye'deki öğrencilerin %39'unun interneti oyun oynamak, video izlemek gibi basit aktiviteler yapmak için kullandıkları tespit edilmiştir. Belirlenen en büyük iki

problem ise internet kullanımının en az gerçekleştiği ülke olmasına rağmen kullananların da aşırı internet kullanmasıdır.

Ólafsson, Livingstone, ve Haddon (2013), 2011 yılında yapılan araştırmanın bulgularından yola çıkılarak Avusturya'da 6-14 yaş arasındaki öğrencilerle yapılan çalışmada; öğrencilerin %85'inin internet bağlantısı olduğu, 14 yaş üstünde bu oranın %95'e yükseldiği tespit edilmiştir. İnterneti en çok ödev yapmak, bilgi aramak ve sosyal ağlara bağlanmak için kullandıkları, en çok yapılan diğer amacın ise Youtube gibi platformlarda video izlemek olduğu belirlenmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla sosyal ağlara bağlandıkları saptanmıştır. Yapılan nitel ve nicel araştırmalar sonucunda bilgisayar ve mobil cihazların öğrenciler arasında televizyonun yerini alarak daha çok tercih edildiği görülmüştür. Bunun dışında internet, öğrenciler arasında ilk bilgi kaynağı olduğu tespit edilmiştir.

İlgili araştırmalara bakıldığında öğrencilerin BT'ye evden, internet kafelerden, anne babalarının işyerinden, okuldan, tanıdıklarından ve akrabalarından ulaştıkları görülmüştür. BT'yi kullanım amaçlarında ise yaşa ve cinsiyete göre anlamlı farklılıklar olduğu, kullanım amaçlarının oyun oynamak, bilgiye ulaşmak, ödevleri için araştırma yapmak, internette gezinmek, film/dizi izlemek, müzik dinlemek, internette gezinmek vb. olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmaların daha çok ortaokul düzeyinde olduğu; ilkokul düzeyinde, öğrencilerin okul dışında BT kullanımına yönelik anne-baba ve öğrenci görüşlerini bir arada ele alan sınırlı sayıda araştırmanın yapıldığı söylenebilir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırma ilkökul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin okul dışında BT'ye erişim olanakları ve BT'yi kullanım amaçlarının belirlenmesine yönelik tarama modelinde, nicel ve nitel veri toplama yöntemlerinin karma olarak kullanıldığı bir araştırmadır. Tarama modeli bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2011: 16). Karma yöntem araştırması ise “bir problemin çözümü için nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının, yöntem ve tekniklerinin birleştirilerek, problemin çözümünde daha etkili öneriler ortaya koymayı sağlayan araştırmalar” şeklinde tanımlanmaktadır (Gökçek, Babacan, Kangal, Çakır ve Kül, 2013).

Araştırma deseni olarak; açıklayıcı desen (explanatory design) kullanılmıştır. Açıklayıcı desende; öncelikle nicel veriler toplanır ve analiz edilir ve ardından bu verileri tamamlamak ve desteklemek için nitel veriler toplanır (Büyüköztürk vd., 2011). Thomas (1998) anketi, insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını ve tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali olarak tanımlamıştır (akt. Büyüköztürk vd., 2011:125). Araştırmanın nicel verileri öğrencilerin anne-babalarına uygulanan “öğrencilerin okul dışında BT'yi kullanım amaçlarını belirleme anketi” kullanılarak toplanmıştır. Anne-babalardan toplanan bu verileri tamamlamak ve desteklemek için ise öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler kullanılmıştır. Görüşme tekniği; araştırmada cevabı aranılan sorular çerçevesinde ilgili kişilerden veri toplamak amacıyla en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim süreci olarak ifade edilebilir (Büyüköztürk vd., 2011:161).

3.2.Evren ve Örneklem

3.2.1. Nicel Veriler İçin Evren ve Örneklem

Evren, araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk vd., 2011:78). Bu araştırmanın evrenini 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılının bahar döneminde Muğla ilinin Milas ilçe merkezinde bulunan devlet ve özel ilkokullarında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrenci velileri oluşturmaktadır. Tüm evren hedeflenerek kullanılan nicel veri toplama aracı, Çizelge 3.1’de listesi verilmiş olan okulların 3. ve 4. sınıf öğrenci velilerine uygulanmıştır.

Çizelge3.1.Araştırma Evrenindeki Okullar

Okul Adı	3. Sınıflar		4. Sınıflar		Ulaşılan Toplam
	Hedeflenen	Ulaşılabilen	Hedeflenen	Ulaşılabilen	
Atatürk İlkokulu	53	44	62	45	89
Cumhuriyet İlkokulu	75	68	65	19	87
Dr. Mete Ersoy İlkokulu	75	62	58	53	115
Fatih İlkokulu	91	74	106	83	157
Gümüşlük İlkokulu	68	52	48	38	90
Menteşe İlkokulu	27	21	30	25	46
Merkez İlkokulu	143	109	150	120	229
23 Nisan İlkokulu	33	27	50	41	68
Sakarya İlkokulu	119	90	110	88	178
Semiha Altunkan İlkokulu	92	77	76	58	135
Özel Milas Özge İlkokulu	17	15	22	17	32
Özel Ümit İlkokulu	23	--	24	--	0
Toplam	816	639	801	587	1226

Çizelge 3.1’de görüldüğü gibi nicel veri toplama aracının Muğla ilinin Milas ilçesinde bulunan ilkokullardaki 1617 3. ve 4. sınıf öğrenci velisine uygulanması hedeflenmesine rağmen, özel okullardan birinin ve devlet okulundan

bir sınıf öğretmenin anket uygulamanın yapılmasını kabul etmemesi nedeniyle 639'u 3. sınıf, 587'si 4. sınıf öğrenci velisi olmak üzere toplam 1226 öğrencinin velisine ulaşılmıştır. Bu anketlerden 70'i uygun şekilde doldurulmadığından analizler 1156 öğrencinin veli anketleri üzerinden yapılmıştır. Velilerine anket uygulanan öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı çizelge 3.2.'de sunulmaktadır.

Çizelge3.2. Öğrencilerin Cinsiyete ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sınıfı				Toplam	
	3.sınıf		4.sınıf		f	%
	f	%	f	%	f	%
Kız	313	52.2	288	51.8	601	52
Erkek	287	47.8	268	48.2	555	48
Toplam	600	100	556	100	1156	100

Çizelge 3.2'de görüldüğü gibi 600 3.sınıf öğrencisinin 313 (%52.1)'ü kız, 287 (%47.8)'si erkek öğrenciden oluşmaktadır. 556 4.sınıf öğrencisinin 288 (%51.8)'i kız, 268 (%48.1)'i erkek öğrenciden oluşmaktadır.

3.2.2. Nitel Veriler İçin Çalışma Grubu

Araştırma Muğla İli, Milas İlçe merkezinde yer alan Atatürk İlkokulu, Cumhuriyet İlkokulu, Sakarya İlkokulu ve Özel Milas Özge Koleji'nde öğrenim gören 40 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışma grubunun oluşturulmasında nitel araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ve maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Okulların seçiminde kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılırken öğrenci seçiminde maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemesindeki amaç; çeşitlilik gösteren durumlara arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 109). Bu örnekleme ile üzerinde çalışılan probleme dayalı öğrencilerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (okullar arası sosyoekonomik farklılık, devlet ve özel okul statüsü, sınıf ve cinsiyet farklılıkları vb. gibi).

Araştırmada görüşülen öğrencilerin okul, sınıf ve cinsiyet bilgileri izelge 3.3'te verilmiştir.

Çizelge 3.3'te görüldüğü gibi devlet okullarından 30 ğrenci ve özel okuldan 10 ğrenci ile görüşme yapılmıştır. Devlet okullarında 15 3.sınıf öğrencisinin 7'si kız, 8'i erkek, 15 4.sınıf öğrencisinin 8'i kız 7'si erkek öğrencidir. Özel okuldan ise 5 3.sınıf öğrencisinin 3' kız 2'si erkek, 5 4.sınıf öğrencisinin 2'si kız 3' erkek öğrencidir.

Çizelge3.3. Görüşülen Öğrencilerin Okul, Sınıf ve Cinsiyet Bilgileri

Görüşülen Öğrencinin Kodu	Cinsiyet	Okulu Türü	Sınıfı
Ö1	Kız	Devlet	4
Ö2	Kız	Devlet	4
Ö3	Kız	Devlet	3
Ö4	Erkek	Devlet	3
Ö5	Erkek	Devlet	3
Ö6	Kız	Devlet	3
Ö7	Erkek	Devlet	3
Ö8	Kız	Devlet	3
Ö9	Erkek	Devlet	4
Ö10	Kız	Devlet	4
Ö11	Kız	Devlet	4
Ö12	Erkek	Devlet	4
Ö13	Kız	Devlet	3
Ö14	Erkek	Devlet	3
Ö15	Erkek	Devlet	4
Ö16	Erkek	Devlet	4
Ö17	Kız	Devlet	3
Ö18	Erkek	Devlet	3
Ö19	Erkek	Devlet	3
Ö20	Erkek	Devlet	4
Ö21	Kız	Devlet	4
Ö22	Erkek	Devlet	4
Ö23	Kız	Devlet	4
Ö24	Kız	Devlet	3
Ö25	Erkek	Devlet	3
Ö26	Erkek	Devlet	3
Ö27	Kız	Devlet	4
Ö28	Kız	Devlet	4
Ö29	Kız	Devlet	3
Ö30	Erkek	Devlet	4
Ö31	Erkek	Özel	3
Ö32	Kız	Özel	3
Ö33	Erkek	Özel	4
Ö34	Kız	Özel	3
Ö35	Erkek	Özel	3
Ö36	Kız	Özel	3
Ö37	Kız	Özel	4
Ö38	Erkek	Özel	4
Ö39	Erkek	Özel	4
Ö40	Kız	Özel	4

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğrencilerin Okul Dışında BT’yi Kullanım Amaçlarını Belirleme Anketi” ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.3.1. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanım Amaçlarını Belirleme Veli Anketi

Araştırma sürecin başında öğrencilerin okul dışında BT kullanım amaçlarını belirlemek için öğrencilere uygulanmak üzere bir anket oluşturulması hedeflenmiştir. Ancak araştırmacının anne-baba görüşlerine de dayalı olması amaçlandığından öğrenci velilerinin görüşlerine yönelik bir anketin oluşturulmasına; öğrencilerle ise derinlemesine görüşmeler yapılmasına karar verilmiştir.

53 maddeden oluşan ilk anket formu 1 ölçme değerlendirme uzmanı, 2 sınıf öğretmeni ve 2 bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi alan uzmanına incelenmiştir. Alınan uzman görüşlerinin ardından 11 madde çıkartılıp 16 yeni madde eklenmiş, diğer maddeler üzerinde de düzeltmeler yapılarak yeniden uzman görüşüne sunulduktan sonra ankete son hali verilmiştir.

58 maddeden oluşan “Öğrencilerin Okul Dışında BT’yi Kullanım Amaçlarını Belirleme Anketi” iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin cinsiyeti, sınıfı, öğrenci velilerinin yaşı, eğitim düzeyi vb. kişisel bilgilere yönelik 12 madde bulunmaktadır. İkinci bölümde ise, öğrencilerin BT erişim olanakları, kullanım amaçları, öğrencilerin BT kullanımına konusunda anne-babaların karşılaştıkları sorunlar ve koydukları kurallara ilişkin 46 madde bulunmaktadır.

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Alan yazın incelenerek, araştırma alt amaçlarına uygun anne-baba görüşlerine ek olarak öğrencilerden derinlemesine bilgi toplamak amacıyla açık uçlu soru ve bu soruların açımlayıcılarından oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşlerinin ardından 25 açımlayıcısı ile birlikte 7 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmaya 03.03.2014 tarihinde Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 20.02.2014 tarihli iznin alınması ile başlamıştır. Öğrenci velilerine anket uygulaması için anketler araştırmacı tarafından 10.03.2014 tarihinde Milli Eğitim izin yazısı ile okul yönetiminin ve sınıf öğretmenlerinin yardımı ile velilere dağıtılmaya başlanmış, 26.03.2014 tarihinde doldurulan anketlerin toplanması tamamlanmıştır. Bir özel okul yönetimi ve bir devlet okulunda görev yapan öğretmen uygulamayı reddettiği için 80 öğrenci velisine anket ulaştırılamamıştır. Okullarda anketlerin dağıtıldığı zamanlarda öğrencilerin okulda bulunmaması veya gönderilen anketlerin geri dönmemesi nedeniyle 1226 anket geri toplanmıştır. Bunlardan 70 tanesinin uygun bir şekilde doldurulmamasından dolayı geçersiz sayılmış ve analizler kalan 1156 öğrenci velisinin anketleri üzerinden yapılmıştır.

Öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler; 28 Nisan 2014 ile 14 Mayıs 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler bire bir öğrenci ile boş sınıflarda, okul kütüphanesinde, rehberlik odasında veya okulun spor salonunda yapılmıştır. Öğrencilerle sınıf öğretmenin uygun gördüğü saatlerde, derslerden izin alınarak veya tam gün uygulaması olan okullarda öğle aralarında görüşülmüştür. Görüşmeler araştırmacı tarafından öğrencilerle bireysel olarak yapılmıştır. Görüşmeler sırasında ses kaydı cihazı, izin alınarak kullanılmıştır.

Görüşme soruları her bir öğrenciye aynı sıra ile sorulmuştur. Sorulan sorunun yanıtlanmasında eğer konu dışına çıkmışsa, soru tekrar sorularak öğrencinin görüşü alınmaya çalışılmıştır. Soruların yanıtlanmasında tam bir yanıt alınamadıysa öğrenciye açıcı sorular sorularak ayrıntılı yanıt vermesi sağlanmaya çalışılmıştır. Soruların sorulması sırasında öğrencilerin anlamadıkları sorular olduğunda, yönlendirici olmayacak biçimde açıklamalar yapılmaya çalışılmıştır.

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi

3.5.1. Nicel Verilerin Değerlendirilmesi

“Öğrencilerin Okul Dışında BT’yi Kullanım Amaçlarını Belirleme Anketi” uygulandıktan sonra elde edilen veriler bilgisayarda değerlendirilmek üzere SPSS 20.0 (Statistical Package For Social Sciences) paket programına aktarılmıştır.

SPSS paket programdan yararlanılarak; öğrencilere ait kişisel bilgilerin, sahip olunan BT sayılarının, erişim olanaklarının, BT kullanım amaç ve sıklıklarının, anne-babaların karşılaştıkları sorunların ve koydukları kural ve önlemlerin betimlenmesi amacıyla frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin BT erişim olanakları ve BT kullanım amaçlarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre karşılaştırılmasında ise Kay-Kare testi kullanılmıştır.

3.5.2.Nitel Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmacının hazırlamış olduğu yarı yapılandırılmış görüşme formları önce öğrenciler tarafından yazılı olarak doldurulmuş daha sonra görüşme formlarına göre yapılan görüşmelerde görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Görüşme kayıtları ham veri olarak word formatına dönüştürülmüştür. Daha sonra görüşme verileri içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilmek için kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu temel amaç çerçevesinde toplanan veriler önce kavramsallaştırılır, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenir ve buna göre veriyi açıklayan temalar saptanır. İçerik analizinin temelinde birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamak bulunur. Görüşme yoluyla elde edilen verilerin içerik analizinde sırasıyla verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamaları izlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227).

İçerik analizi için bilgisayar ortamına aktarılan görüşmelerin ham verileri, süre olarak 5 saat 52 dakika 54 saniye (352 dakika) tutmuştur. En uzun görüşme 15 dakika 10 saniye, en kısa görüşme 4 dakika 12 saniye (ortalama kişi başı 8.82 dakika) sürmüştür. Ham veri Word formatında (Times New Roman, 10.5 punto, 1.5 satır aralığı ile iki yana yaslı) araştırmacının konuşmaları dahil normal sayfa düzeninde (alt ve üst 2.54 cm, sağ ve sol 3.17 cm olmak üzere) 107 sayfa, 34.456 kelimedenden oluşmaktadır. Görüşmeye maksimum çeşitlilik ve gönüllülük çerçevesinde katılan 40 görüşmeci için Ö1'den başlayarak Ö40'a kadar sıralı kodlar kullanılarak katılımcı isimleri gizlenmiştir. Görüşmelerden doğrudan alıntılar yapılarak güvenilirlik artırılmaya çalışılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan öğrenci velilerinden anket yoluyla toplanan verilerin ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1. Anne-Baba Görüşlerine göre Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Öğrencilerin okul dışında BT'yi kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik anketi dolduran velilere ilişkin bilgi Çizelge 4.1.'de sunulmaktadır.

Çizelge 4.1. Anketi Dolduran Velilere İlişkin Bilgi

Anketi Dolduran	f	%
Anne	587	50.8
Baba	271	23.4
Anne ve baba birlikte	277	24.0
Yakın Akraba	21	1.8
Toplam	1156	100.0

Çizelge 4.1 incelendiğinde velilere uygulanan anketi öğrencilerin %50.8'ini annelerinin, %23.4'ünü babalarının, %24'ünü hem anne hem babalarının, %1.8'ini ise yakın akrabalarının doldurduğu görülmektedir.

Anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin evlerindeki BT erişim olanaklarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Çizelge 4.2'de verilmiştir.

Çizelge 4.2. Öğrencilerin Evlerindeki BT sayıları

BT	Hiç Yok		1-2 adet		3 veya daha çok	
	f	%	f	%	f	%
Cep telefonu	198	17.1	518	44.8	440	38.1
Masaüstü Bilgisayar	704	60.9	451	39	1	0.1
Dizüstü Bilgisayar	701	60.6	447	38.7	8	0.7
Tablet (Ipad vb.)	785	67.9	368	31.8	3	0.3
Flash bellek	594	51.4	407	35.2	155	13.4
Yazıcı	867	75	287	24.8	2	0.2
Tarayıcı	1028	88.9	125	10.8	3	0.3
Web kamerası	823	71.2	323	27.9	10	0.9
Müzik Çalar (MP3 çalar)	787	68.1	356	30.8	13	1.1
Oyun konsolu (PS gibi)	1029	89	123	10.6	4	0.3

Çizelge 4.2'e göre öğrencilerin evinde en çok bulunan BT'nin cep telefonu olduğu görülmektedir. Anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin % 17.1'inin evinde cep telefonu bulunmamaktadır. Öğrencilerin %44.8'inin evinde 1 veya 2 tane, %38.1'inin evinde 3 ve daha fazla cep telefonu bulunmaktadır. Öğrencinin kendisine ait cep telefonu bulunup bulunmamasına ilişkin soruya anne-babaların verdikleri cevaplara göre öğrencilerin %84.3'ünün kendisine ait cep telefonu bulunmazken, %15.7'sinin kendisine ait cep telefonunu bulunmaktadır. Öğrencilerin %39'unun evinde 1 veya 2 tane masaüstü bilgisayar bulunmaktadır. Öğrencilerin %38.7'sinin evinde 1 veya 2 tane dizüstü bilgisayar bulunurken, %31.8'inin evinde 1 veya 2 tane tablet bulunmaktadır. Öğrencilerin evinde flash bellek bulunma oranına bakıldığında %51.4'ünde bulunmazken, %35.2'sinde 1 veya 2 tane, %13.4'ünde 3 ve üzerinde sahip olduğu görülmektedir. Evinde yazıcı olmayan öğrencilerin oranı %75, 1 veya 2 tane olanların oranı %24.8 ve 3 ve üzeri olanların oranı %0.2'dir. Evinde tarayıcı olmayan öğrencilerin oranı %88.9, 1 veya 2 tane olanların oranı %10.8 ve 3 ve daha fazla olanların oranı %0.3'dir. Evinde web kamerası olmayan öğrencilerin oranı %71.2, 1 veya 2 tane olanların oranı %27.9 ve 3 ve daha fazla olanların oranı %0.9'dur. Öğrencilerden evinde müzik çalar bulunmayanların oranı %68.1 iken 1 veya 2 tane bulunanların oranı %30.8, 3 ve daha fazla bulunanların oranı %1.1'dir. Öğrencilerin %89'unun oyun konsolu bulunmamaktadır. Öğrencilerin %10.6'sının evinde 1 veya 2 tane, %0.3'ünün evinde 3 ve daha fazla oyun konsolu bulunmaktadır.

Elde edilen veriler incelendiğinde anne-baba görüşlerine göre ailelerin daha çok cep telefonuna sahip oldukları; oyun konsolu, tarayıcı, yazıcı ve web kamerasının ise daha az sahip oldukları söylenebilir.

Anne babaların evde internet bağlantısının olup olmamasına ilişkin soruya verdikleri cevaplara göre öğrencilerin %62.4'ünün evinde internet bağlantısı varken, %37.6'sının evinde internet bağlantısının olmadığı belirlenmiştir. Evinde internet bağlantısı olmayan ailelerin, ev dışında internete erişim olanaklarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Çizelge 4.3'te sunulmaktadır.

Çizelge 4.3 Öğrencinin Ev Dışında İnternete Erişim Olanakları

Ev Dışında İnternete Erişim Olanakları	f	%
Veli ile birlikte internet kafeye gitme	297	25.7
İstediği zaman tek başına internet kafeye gitme	53	4.6
Arkadaşlarıyla birlikte internet kafeye gitme	76	6.6
Tanıdıkların internetinden yararlanma	355	30.7
İşyerindeki internette yararlanma	127	11.0
Okulundaki internette yararlanma	80	6.9

Çizelge 4.3'e göre anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin ev dışında internete erişim olanağına bakıldığında en yüksek oranın %30.7 ile tanıdıkların internetinden yararlanma olduğu görülmektedir. Öğrencilerin veli ile internet kafeye gitme oranı %25.7 iken, istediği zaman tek başına internet kafeye gitme oranı %4.6, arkadaşlarıyla internet kafeye gitme oranı %6.6'dır. Öğrencilerin anne babasının işyerindeki internet yararlanma oranı %11 iken okulundaki internette yararlanma oranı %6.9'dur.

Bu bulguya dayanarak, öğrencilerin ev dışında sırasıyla daha çok tanıdıklarının internet bağlantısından yararlandıkları, velileri ile internet kafeye gittikleri ve anne babasının işyerindeki internette yararlanmayı tercih ettikleri söylenebilir.

Yapılan araştırmadan elde edilen bu bulgulara göre anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin evinde en çok bulunan BT cep telefonu iken, en az bulunan BT'nin tarayıcı ve oyun konsolu olduğu; öğrencilerin yarıya yakınının evinde bilgisayar olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yarıdan fazlasının evinde internet bağlantısı olmakla birlikte ev dışında en çok tanıdıklarının internetinden, velileri ile birlikte internet kafeye giderek veya anne-baba işyerinde internete

bağlandıkları, anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin istedikleri zaman tek başına internete gitme oranının ise çok düşük olduğu belirlenmiştir.

Kara vd. (2003)'nin 391 lise öğrencisi ile yapmış olduğu araştırmasında öğrencilerin %43.1'inin evinde kişisel bilgisayar olduğunu, Arnas (2005)'in 3-18 yaş grubu 933 çocuk ile yaptığı araştırmasında öğrencilerin %35.7'sinin evinde bilgisayar olduğunu ve bunların %21.3'ünün kendi odasında bulunduğunu, Erişti vd. (2008)'nin 26 ilde 2000 aileden 4819 katılımcı ile yapmış olduğu araştırmasında ailelerin %79'un evinde en az bir tane bilgisayar olduğunu, Çetinkaya (2008)'nin 442 8. sınıf öğrencisi ile yapmış olduğu araştırmasında öğrencilerin %61.3'ünün bilgisayar olduğunu, Metreş (2010)'in 2304 6., 7. ve 8. sınıf öğrencisi ile yapmış olduğu çalışmasında %84.9'unun bilgisayar sahip olduğunu, Yılmaz (2011), 539 ilköğretim beşinci sınıf öğrencisinin %50.3'ünün evinde bilgisayar, %38'de internet, %24.7'sinde yazıcı, %44.2'sinde flash bellek, %24.8'inde tarayıcı, %39.1'inde web kamerası, %36.4'ünde oyun konsolu, %90.9'ünde cep telefonu olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmada elde edilen evde BT bilgisayar bulunma oranı (%78.5), Erişti vd (2008) ve Metreş (2010)'in yaptığı çalışma ile benzerlik gösterirken Kara vd (2003), Arnas (2005), Çetinkaya (2008) ve Yılmaz (2011)'in yaptıkları çalışmalardan farklı bulunmuştur. Yılmaz (2011)'in yaptığı çalışmasında cep telefonu, yazıcı ve flash bellek bulunma oranı benzerlik gösterirken tarayıcı, web kamerası ve oyun konsolu bulunma oranında farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılığın, araştırmanın yapıldığı öğrencilerin yaş gruplarının ve sosyo-ekonomik durumlarının farklı olması, teknolojinin zaman içinde hızla ilerlemesi, elde edilebilirliğinin kolaylaşması ve toplumsal yapıda yaygın olarak kullanımının artmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Bu araştırmanın velilerden elde edilen nicel verilerine göre; evinde internet bağlantısı olan öğrenci sayısı 721 iken evinde internet bağlantısı olmayan öğrenci sayısı 435'tir. Evinde interneti olmayan öğrencilerin internete erişim olanağına bakıldığında öğrencilerin 355'inin tanıdıkların internetinde yararlandıkları, 297'sinin veli ile internete kafeye gittikleri, 127'sinin anne babasının işyerindeki internetten yararlandıkları, 80'inin okulundaki internetten yararlandıkları 76'sının arkadaşlarıyla internet kafeye gittikleri ve 53'ünün istediği zaman tek başına internet kafeye gittikleri, saptanmıştır.

Akkoyunlu ve Orhan (2004) internet erişim olanaklarını incelediği araştırmasında öğrencilerin %12,5'inin evden, %15'inin okuldan, %19,52'nin

internet kafeden, %23,2'sinin ev ve okuldan, %7,1'inin ev ve internet kafeden, %16,5'inin okul ve kafeden, %6,2'sinin hem ev hem okul hem de internet kafeden internete eriştiklerini belirtmiştir. Durmuş ve Kaya (2008) çalışmasında öğrencilerin %91,9'unun evde, %5,8'inin anne baba işyeri ya da okulda, %1,2'sini internet kafeden bilgisayarı kullandıklarını tespit etmiştir. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün (2008) internet kullanım ve aile adlı çalışmasında 2000 haneden uygulamış olduğu anket sonuçlarına göre; 18 yaş altı çocukların %80,34'ünün evden, %23,08'inin internet kafeden, %6,11'inin anne babasının işyerinden, %14,77'sinin okuldan internete bağlandığını tespit etmiştir. Bu çalışmada diğer araştırmalardan farklı olarak öğrencilerin internete tanıdıklarından ve kırtasiyeden yararlandıkları sonucu çıkmıştır. Bu farklılığın sebebinin ise; BT'ye erişim imkanlarının artması sayesinde çoğu ev ve işyerlerinden BT kullanımının yaygınlaşmış olmasını söyleyebiliriz.

4.2. Anne-Baba Görüşlerine Göre Öğrencilerin Okul Dışında BT'yi Kullanım Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin okul dışında BT'yi kullanım amacına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Çizelge 4.4'te verilmiştir.

Çizelge 4.4. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanım Amaçları

Amaç	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	f	%	f	%	f	%
Ev ödevlerini yapmak	44	3.8	448	38.8	664	57.4
Oyun oynamak	73	6.3	810	70.1	273	23.6
Fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek	370	32.0	622	53.8	164	14.2
Merak ettiği konularda araştırma yapmak	179	15.5	538	46.5	439	38.0
E-posta gönderip almak	931	80.5	166	14.4	59	5.1
Derslerine sunum hazırlamak	291	25.2	517	44.7	348	30.1
Çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak	601	52.0	451	39.0	104	9.0
Arkadaşlarıyla iletişim kurmak	412	35.6	365	31.6	379	32.8
Okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek	485	42.0	502	43.4	169	14.6
Eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek	672	58.1	360	31.1	124	10.7
Müzik dinlemek	261	22.6	632	54.7	263	22.8
Bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek	196	17.0	503	43.5	457	39.5

Çizelge 4.4. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanım Amaçları (Devam)

Sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb) girmek	667	57.7	381	33.0	275	9.3
Çizgi film, film ve dizi izlemek	321	27.8	560	48.4	275	23.8
Elektronik kitap (e-kitap) okumak	724	62.6	310	26.8	122	10.6
Resim yapmak	431	37.3	478	41.3	247	21.4
Uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek	391	33.8	495	42.8	270	23.4
E-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek	365	31.6	415	35.9	376	32.5
Afiş hazırlamak	594	51.4	411	35.6	151	13.1
Öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak	154	13.3	451	39.0	551	47.7

Çizelge 4.4'te görüldüğü gibi anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin %57.4'ü BT'yi ev ödevlerini yapmak,%47.7'si öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak,%39.5'i bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek, %38'i merak ettiği konularda araştırma yapmak, %32.8'i arkadaşlarıyla iletişim kurmak ve %32.5'i e-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek amacıyla kullanırken;%80.5'i e-posta gönderip almak, %62.6'sı elektronik kitap (e-kitap) okumak, %58.1'i eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek, %57.7'si sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb) girmek, %52'si çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak ve %51.4'ü afiş hazırlamak amacıyla BT'yi hiç kullanmadığı belirlenmiştir.

Bu bulgulara göre, öğrencilerin okul dışında BT'yi en çok sırasıyla ev ödevlerini yapmak, öğretmenin verdiği projeler için veri toplamak, bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek ve merak ettiği konularda araştırma yapmak amacıyla kullandıkları; e-posta gönderip almak, çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak ve elektronik kitap (e-kitap) okumak amacıyla kullanımın oldukça düşük olduğu söylenebilir.

Arnas (2005), Cesur ve Paker (2007) ve Ersoy ve Türkkan (2009)'ın yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin BT'yi en çok oyun amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Kaya (2010) ve Yılmaz (2011) öğrencilerin BT'yi en çok olarak eğitim amaçlı kullandıklarını tepsi etmiştir. Orhan ve Akkoyunlu (2004) öğrencilerin BT'yi bilgiye ulaşma, haberleşme ve oyun amaçlı kullandığını bildirmiştir. Araştırma bulgularının öğrencilerin BT'yi en çok eğitim amaçlı kullanması, Kaya (2010) ve Yılmaz(2011)'ın araştırmasıyla benzerlik gösterirken, Arnas (2005), Cesur ve Paker (2007) ve Ersoy ve Türkkan (2009)'ın

araştırmasıyla farklılık göstermektedir. Farklılıkların nedenleri; araştırmanın yapıldığı öğrencilerin yaş gruplarının farklı olması ve öğrenci anne babalarının BT'yi öğrencilere kendi kontrollerinde kullandırmaları olabilir.

4.3. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanakları ve BT'yi Kullanım Amaçlarının Cinsiyet ve Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

4.3.1. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanakları ve BT'yi Kullanım Amaçlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanaklarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Kay-Kare analizi sonuçları Çizelge 4.5'te sunulmaktadır.

Çizelge 4.5. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

BT	Cinsiyet	Hiç Yok		1-2 adet		3 ve daha çok		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%			
Cep telefonu	K	101	16.8	284	47.3	216	35.9	3.23	2	.20
	E	97	17.5	234	42.2	224	40.4			
Masaüstü Bilgisayar	K	367	61.1	233	38.8	1	0.2	.95	2	.62
	E	337	60.7	218	39.3	0	0			
Dizüstü Bilgisayar	K	366	60.9	228	37.9	7	1.2	4.23	2	.12
	E	335	60.4	219	39.5	1	0.2			
Tablet	K	405	67.4	195	32.4	1	0.2	0.62	2	.74
	E	380	68.5	173	31.2	2	0.4			

Çizelge 4.5. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Devam)

BT	Cinsiyet	Hiç Yok		1-2 adet		3 ve daha çok		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%			
Flash bellek	K	318	52.9	207	34.4	76	12.6	1.32	2	.52
	E	276	49.7	200	36	79	14.2			
Yazıcı	K	452	75.2	149	24.8	0	0	2.17	2	.34
	E	415	74.8	138	24.9	2	0.4			
Web Kamerası	K	422	70.2	171	28.5	8	1.3	3.43	2	.18
	E	401	72.3	152	27.4	2	0.4			
Tarayıcı	K	535	89	64	10.6	2	0.3	0.29	2	.86
	E	493	88.8	61	11	1	0.2			
Müzik Çalar	K	402	66.9	191	31.8	8	1.3	1.13	2	.57
	E	385	69.4	165	29.7	5	0.9			
Oyun konsolu	K	558	92.8	43	7.2	0	0	20.7	2	.00
	E	471	84.9	79	14.2	5	0.9			

Çizelge 4.5 incelendiğinde kız öğrencilerin %16.8'inin evinde hiç cep telefonu bulunmazken, %47.3'ünde 1-2 adet, %35.9'ünde ise 3 ve daha fazla cep telefonu olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %17,5'ininevinde hiç cep telefonunu bulunmazken, %42.2'sinde 1-2 adet, %40.4'ünde ise 3 ve daha fazla cep telefonu olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin cep telefonuna erişim olanaklarında cinsiyet değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=3.23$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %61,1'inin evinde hiç masaüstü bilgisayar bulunmazken, %38.8'inde 1-2 adet, %0.2'sinde ise 3 ve daha fazla masaüstü bilgisayar olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %60.7'sinde masaüstü bilgisayar bulunmazken, %39.3'ünde 1-2 adet masaüstü bilgisayar olduğu görülmektedir.

Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin masaüstü bilgisayara erişim olanaklarında cinsiyet değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=.95$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %60.9'unun evinde hiç dizüstü bilgisayarı bulunmazken, %37.9'unda 1-2 adet, %1.2'sinde ise 3 ve daha fazla dizüstü bilgisayar olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %60.4'ünde dizüstü bilgisayar bulunmazken, %39.5'inde 1-2 adet, %0.2'sinde ise 3 ve daha fazla dizüstü bilgisayar olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin dizüstü bilgisayara erişim olanaklarında cinsiyet değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=4.23$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %67.4'ünün evinde hiç tablet bulunmazken, %32.4'ünde 1-2 adet, %0.2'sinde ise 3 ve daha fazla tablet olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %68.5'inde tablet bulunmazken, %31.2'sinde 1-2 adet, %0.4'ünde ise 3 ve daha fazla tablet olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin tablete erişim olanaklarında cinsiyet değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=0.62$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %52.9'unun evinde hiç flash bellek bulunmazken, %34.4'ünde 1-2 adet, %12.6'sinde ise 3 ve daha fazla flash bellek olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %49.7'sinde flash bellek bulunmazken, %36'sında 1-2 adet, %14.2'sinde ise 3 ve daha fazla flash bellek olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin flash belleğe erişim olanaklarında cinsiyet değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.32$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %75.2'sinin evinde hiç yazıcı bulunmazken, %24.8'inde 1-2 adet yazıcısı olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %74.8'inde yazıcı bulunmazken, %24.9'unda 1-2 adet, %0.4'ünde ise 3 ve daha fazla yazıcı olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin yazıcıya erişim olanaklarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.17$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %70.2'sinin evinde hiç web kamerası bulunmazken, %28.5'inde 1-2 adet, %1.3'ünde ise 3 ve daha fazla web kamerası olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %72.3'ünde web kamerası bulunmazken,

%27.4'ünde 1-2 adet, %0.4'ünde ise 3 ve daha fazla web kamerası olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin web kamerasına erişim olanaklarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=3.43$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %89'unun evinde hiç tarayıcı bulunmazken, %10.6'sında 1-2 adet, %0.3'ünde ise 3 ve daha fazla tarayıcı olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %88.8'inde tarayıcı bulunmazken, %11'inde 1-2 adet, %0.2'sinde ise 3 ve daha fazla tarayıcı olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin tarayıcıya erişim olanaklarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=0.29$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %66.9'unun evinde hiç müzik çalar bulunmazken, %31.8'inde 1-2 adet, %1.3'ünde ise 3 ve daha fazla müzik çalar olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %69.4'ünde müzik çalar bulunmazken, %29.7'sinde 1-2 adet, %0.9'unda ise 3 ve daha fazla müzik çalar olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin müzik çalara erişim olanaklarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.13$; $p>05$].

Kız öğrencilerin %92.8'inin evinde hiç oyun konsolu bulunmazken, %7.2'sinde 1-2 adet oyun konsolu olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise %84.9'unda oyun konsolu bulunmazken, %14.2'sinde 1-2 adet, %0.9'unda ise 3 ve daha fazla oyun konsolu olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin oyun konsoluna erişim olanaklarında erkek öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır [$X^2=20.7$; $p<01$].

Bu bulgulara göre öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanaklarında sadece oyun konsoluna erişim olanağında erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunurken diğer BT'ye erişim olanakları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin okul dışında BT kullanım amaçlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Kay-Kare analizi sonuçları Çizelge 4.6'da sunulmaktadır.

Çizelge 4.6. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanım Amaçlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Amaç	Cinsiyet	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%			
Ev ödevlerini yapmak	K	19	3.2	208	34.6	374	62.2	11.9	2	.00
	E	25	4.5	240	43.2	290	52.3			
Oyun oynamak	K	43	7.2	451	75	107	17.8	23.7	2	.00
	E	30	5.4	359	64.7	166	29.9			
Fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek	K	173	28.8	334	55.6	94	15.6	6.65	2	.04
	E	197	35.5	288	51.9	70	12.6			
Merak ettiği konularda araştırma yapmak	K	79	13.1	268	44.6	254	42.3	11.5	2	.00
	E	100	18	270	48.6	185	33.3			
E-posta gönderip almak	K	490	81.5	75	12.5	36	6	5.16	2	.08
	E	441	79.5	91	16.4	23	4.1			
Derslerine sunum hazırlamak	K	129	21.5	262	43.6	210	34.9	16.9	2	.00
	E	162	29.2	255	45.9	138	24.9			
Çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak	K	304	50.6	246	40.9	51	8.5	2.02	2	.36
	E	297	53.5	205	36.9	53	9.5			
Arkadaşlarıyla iletişim kurmak	K	227	37.8	165	27.5	209	34.8	9.84	2	.01
	E	185	33.3	200	36	170	30.6			
Okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek	K	227	37.8	266	44.3	108	18	15.0	2	.00
	E	258	46.5	236	42.5	61	11			
Eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek	K	339	56.4	190	31.6	72	12	2.56	2	.28
	E	333	60	170	30.6	52	9.4			
Müzik dinlemek	K	124	20.6	348	57.9	129	21.5	5.40	2	.07
	E	137	24.7	284	51.2	134	24.1			
Bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek	K	86	14.3	243	40.4	272	45.3	18.3	2	.00
	E	110	19.8	260	46.8	185	33.3			
Sosyal ağlara (Facebook / Tweetervb) girmek	K	378	62.9	176	29.3	47	7.8	14.1	2	.00
	E	289	52.1	205	36.9	61	11			
Çizgi film, film ve dizi izlemek	K	159	26.5	301	50.1	141	23.5	1.53	2	.47
	E	162	29.2	259	46.7	134	24.1			

Çizelge 4.6. Öğrencilerin Okul Dışında Bt Kullanım Amaçlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Devam)

Amaç	Cinsiyet	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%			
Elektronik kitap (e-kitap) okumak	K	356	59.2	166	27.6	79	13.1	10.6	2	.01
	E	368	66.3	144	25.9	43	7.7			
Resim yapmak	K	194	32.3	259	43.1	148	24.6	15.6	3	.00
	E	237	42.7	219	39.5	99	17.8			
Uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek	K	197	32.8	261	43.4	143	23.8	0.61	2	.74
	E	194	35	234	42.2	127	22.9			
E-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek	K	181	30.1	220	36.6	200	33.3	1.23	2	.54
	E	184	32.2	195	35.1	176	31.7			
Afiş hazırlamak	K	284	47.3	234	38.9	83	13.8	8.72	2	.01
	E	310	55.9	177	31.9	68	12.3			
Öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak	K	72	12	215	35.8	314	52.2	10.6	2	.01
	E	82	14.8	236	42.5	237	42.7			

Çizelge 4.6'ya göre ev ödevlerini yapmak için BT kullanımında kız öğrencilerin (%96.8) erkek öğrencilere (%95.5) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin ev ödevlerini yapmak için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=11.9$; $p<01$].

Oyun oynamak için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, erkek öğrencilerin (%29.9) kız öğrencilere (%17.8) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin oyun oynamak için BT kullanım düzeyi erkek öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=23.72$; $p<01$].

Fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, erkek öğrencilerin (%35.5) kız öğrencilere (%28.8) oranla hiç tercih etmedikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=6.65$; $p<05$].

Merak ettikleri konularda araştırma yapmak için BT kullanımında kız öğrencilerin (%42.3) erkek öğrencilere (%33.3) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin merak ettikleri konularda araştırma yapmak için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=11.50$; $p<01$].

E-posta gönderip almak için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin e-posta gönderip almak için BT kullanım düzeyi cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=5.16$; $p>05$].

Derslerine sunum hazırlamak için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, kız öğrencilerin (%34.9) erkek öğrencilere (%24.9) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin derslerine sunum hazırlamak için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=16.93$; $p<01$].

Çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak için BT kullanım düzeyi cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.02$; $p>05$].

Arkadaşlarıyla iletişim kurmak için BT kullanımında öğrencilerin dağılım oranlarının farklılık gösterdiği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin arkadaşlarıyla iletişim kurmak için BT kullanım düzeyi erkek öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=9.83$; $p<05$].

Okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, erkek öğrencilerin (%46.5) kız öğrencilere (%37.8) oranla hiç tercih etmedikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=15.04$; $p<01$].

Eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları

görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek için BT kullanım düzeyinde cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.56$; $p>05$].

Müzik dinlemek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin müzik dinlemek için BT kullanım düzeyi cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=5.40$; $p>05$].

Bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek için BT kullanımında hiçbir zaman seçeneğinin en az tercih edildiği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=18.27$; $p<01$].

Sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb.) girmek için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb.) girmek için BT kullanım düzeyi erkek öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=14.09$; $p<01$].

Çizgi film, film ve dizi izlemek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, erkek öğrencilerin (%29.2) kız öğrencilere (%26.5) oranla daha fazla hiçbir zaman seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin çizgi film, film ve dizi izlemek için BT kullanım düzeyi cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.58$; $p>05$].

Elektronik kitap (e-kitap) okumak için BT kullanımda öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin elektronik kitap (e-kitap) okumak için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=10.56$; $p<05$].

Resim yapmak için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, erkek öğrencilerin (%42.7) kız öğrencilere (%32.3) oranla daha

fazla hiçbir zaman seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin resim yapmak için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=15.55$; $p<01$].

Uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, erkek öğrencilerin (%35) kız öğrencilere (%32.8) oranla daha fazla hiçbir zaman seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek için BT kullanım düzeyi cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=0.61$; $p>05$].

E-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek için BT kullanımında öğrencilerin dağılım oranlarının farklılık gösterdiği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin e-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek için BT kullanım düzeyinde cinsiyete göre cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.23$; $p>05$].

Afiş hazırlamak için BT kullanımda öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin elektronik kitap afiş hazırlamak için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=8.71$; $p<05$].

Öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak için BT kullanımında kız öğrencilerin (%52.2) erkek öğrencilere (%42.7) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak için BT kullanım düzeyi kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=10.57$; $p<05$].

Bu bulgulara göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha çok ev ödevlerini yapmak, merak ettikleri konularda araştırma yapmak, derslerine sunum hazırlamak, okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek, bilmedikleri kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek, elektronik kitap (e-kitap) okumak, resim yapmak, afiş hazırlamak ve öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak amaçları ile BT kullanırken;erkek öğrencilerin kızlara göre daha çok oyun oynamak,arkadaşlarıyla iletişim kurmak ve sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb) girmek gibi amaçlarla BT kullandıkları belirlenmiştir. Genel olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre BT'yi daha çok eğitsel

amaçlarla kullandıkları, erkek öğrencilerin ise kızlara göre okul dışı BT kullanım amaçlarının oyun, eğlence ve iletişime yönelik olduğu söylenebilir.

Tor ve Erden (2004)'in araştırmasında bilgisayarı sohbet etme oyun oynama için kullanan kız öğrencilerin oranı %21.4 iken erkek öğrencilerin oranı %13.6 olduğu tespit edilmiştir. Akkoyunlu ve Orhan (2004)'in araştırmasında interneti oyun amaçlı kullanan erkek öğrencilerin yüzdesinin (%82) kız öğrencilere (%19) göre daha yüksek olduğu, interneti bilgiye ulaşma amaçlı kullanan kız öğrencilerin (%40) yüzdesi erkek öğrencilere (%34) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yüksel ve Baytemir (2010)'in ilköğretim 2. kademe öğrencileriyle yapmış oldukları araştırmada, cinsiyet açısından kız öğrencilere göre erkek öğrencilerin interneti daha çok eğlence amacı ile kullandıklarını tespit etmiştir. Kanatlı ve Schreglman (2012)'in yapmış oldukları araştırmada; bilgisayarı ders çalışma ve ödev yapmak amacıyla, erkek öğrencilerin %89.3'ü, kız öğrencilerin %96'sı, sohbet etme oyun oynama amacıyla erkeklerin %63.3'ü, kızların ise %42.9'u kullandıklarını belirtmiştir. Araştırma bulgularının kız öğrencilerin BT'yi daha çok eğitim amaçlı kullandıkları, erkek öğrencilerin BT'yi daha çok oyun, eğlence ve iletişim amaçlı kullanmaları; Akkoyunlu ve Orhan (2004), Yüksel ve Baytemir (2010) ve Kanatlı ve Schreglman(2012)'in araştırmalarıyla benzerlik gösterirken Tor ve Erden (2004)'in araştırması ile farklılık göstermektedir.

Yapılan bazı araştırmalarda göstermektedir ki; ilköğretim çağındaki kız ve erkek öğrenciler değişik gelişim özelliklerinden kaynaklanan sebeplerden dolayı bilgisayarı değişik amaçlar için kullanmaktadırlar (Kanatlı ve Schreglman 2012; Tor ve Erden,2004). Cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaların sebebinin cinsiyete göre ilgi alanlarındaki değişimden kaynaklı olduğunu söyleyebiliriz.

4.3.2 Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanakları ve BT'yi Kullanım Amaçlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanaklarının sınıf düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Kay-Kare analizi sonuçları Çizelge 4.7'de verilmektedir.

Çizelge 4.7. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

BT	Sınıf	Hiç Yok		1-2 adet		3 ve daha fazla		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%			
Cep telefonu	3. Sınıf	105	17.5	288	48	207	34.5	7.09	2	.03
	4. Sınıf	93	16.7	230	41.4	233	41.9			
Masaüstü Bilgisayar	3. Sınıf	379	63.2	220	36.7	1	0.2	3.74	2	.15
	4. Sınıf	325	58.5	231	41.5	0	0			
Dizüstü Bilgisayar	3. Sınıf	378	63	217	36.2	5	0.8	3.52	2	.17
	4. Sınıf	323	58.1	230	41.4	3	0.5			
Tablet (İpad vb.)	3. Sınıf	411	68.5	188	31.3	1	0.2	.58	2	.75
	4. Sınıf	374	67.3	180	32.4	2	0.4			
Flash bellek	3. Sınıf	317	52.8	215	35.8	68	11.3	6.74	3	.10
	4. Sınıf	277	49.8	192	34.5	87	15.6			
Yazıcı	3. Sınıf	458	76.3	142	23.7	0	0	3.13	2	.21
	4. Sınıf	409	73.6	145	26.1	2	0.4			
Web kamerası	3. Sınıf	434	72.3	160	26.7	6	1	1.22	2	.55
	4. Sınıf	389	70	163	29.3	4	0.7			
Tarayıcı	3. Sınıf	541	90.2	59	9.8	0	0	4.56	2	.10
	4. Sınıf	487	87.6	66	11.9	3	0.5			
Müzik Çalar (MP3 çalar)	3. Sınıf	406	67.7	188	31.3	6	1	.32	2	.85
	4. Sınıf	381	68.5	168	30.2	7	1.3			
Oyun konsolu (PS vb.)	3. Sınıf	540	90	59	9.8	1	0.2	2.06	2	.36
	4. Sınıf	489	87.9	64	11.5	3	0.5			

Çizelge 4.7 incelendiğinde 3.sınıf öğrencilerini %17.5'inin evinde hiç cep telefonu bulunmazken, %48'sinde 1-2 adet, % 34.5'inde 3 ve daha fazla cep telefonu olduğu görülmektedir. 4.sınıf öğrencilerin ise %16.7'sinde cep telefonu bulunmazken, %41.4'sünde 1-2 adet, %41.9'unda ise 3 ve daha fazla cep telefonu olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin cep telefonu erişim olanaklarında 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır [$X^2=7.09$; $p<05$].

3. sınıf öğrencilerin %63.2'sinde evinde hiç masaüstü bilgisayar bulunmazken, %36.7'sinde 1-2 adet, %34.5'inde ise 3 ve daha fazla masaüstü bilgisayar olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %58.5'inde masaüstü bilgisayar bulunmazken, %41.5'inde 1-2 adet masaüstü bilgisayar olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin masaüstü bilgisayara erişim olanaklarında sınıf değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=3.74$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %63'ünün evinde hiç dizüstü bilgisayarı bulunmazken, %36.2'sinde 1-2 adet, %0.8'inde ise 3 ve daha fazla dizüstü bilgisayar olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %58.1'inde dizüstü bilgisayar bulunmazken, %41.4'ünde 1-2 adet, %0.5'sinde ise 3 ve daha fazla dizüstü bilgisayar olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin dizüstü bilgisayara erişim olanaklarında sınıf değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=.3.52$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %68.5'inin evinde hiç tablet bulunmazken, %31.3'ünde 1-2 adet, %0.2'sinde ise 3 ve daha fazla tablet olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %67.3'ünde tablet bulunmazken, %32.4'ünde 1-2 adet, %0.4'ünde ise 3 ve daha fazla tablet olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin tablete erişim olanaklarında sınıf değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=0.58$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %52.8'unun evinde hiç flash bellek bulunmazken, %35.8'inde 1-2 adet, %11.3'ünde ise 3 ve daha fazla flash bellek olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %49.8'sinde flash bellek bulunmazken, %34.5'inde 1-2 adet, %15.6'sında ise 3 ve daha fazla flash bellek olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin flash belleğe erişim

olanaklarında sınıf değişkeni göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=6.74$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %76.3'ünün evinde hiç yazıcı bulunmazken, %23.7'inde 1-2 adet yazıcı olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %73.6'sında yazıcı bulunmazken, %26.1'inde 1-2 adet, %0.4'ünde ise 3 ve daha fazla yazıcı olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin yazıcıya erişim olanaklarında sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=3.13$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %72.3'ünün evinde hiç web kamerası bulunmazken, %26.7'sinde 1-2 adet, %1'inde ise 3 ve daha fazla web kamerası olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %70'inde web kamerası bulunmazken, %29.3'ünde 1-2 adet, %0.7'sinde ise 3 ve daha fazla web kamerası olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin web kamerasına erişim olanaklarında sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.22$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %90.2'sinin evinde hiç tarayıcı bulunmazken, %19.8'nde 1-2 adet tarayıcı olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %87.6'sında tarayıcı bulunmazken, %11.9'unda 1-2 adet, %0.5'inde ise 3 ve daha fazla tarayıcı olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin tarayıcıya erişim olanaklarında sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=4.56$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %67.7'sinin evinde hiç müzik çalar bulunmazken, %31.3'ünde 1-2 adet, %1'inde ise 3 ve daha fazla müzik çalar olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %68.5'inde müzik çalar bulunmazken, %30.2'sinde 1-2 adet, %1.3'ünde ise 3 ve daha fazla müzik çalar olduğu görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin müzik çalara erişim olanaklarında sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=.32$; $p>05$].

3. sınıf öğrencilerin %90'ının evinde hiç oyun konsolu bulunmazken, %9.8'inde 1-2 adet, %0.2'sinde 3 ve daha fazla oyun konsolu olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerin ise %87.9'unda oyun konsolu bulunmazken, %11.5'inde 1-2 adet, %0.5'inde ise 3 ve daha fazla oyun konsolu olduğu

görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testine göre öğrencilerin müzik çalara erişim olanaklarında sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.06$; $p>05$].

Bu bulgulara göre öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanaklarında sadece cep telefonu erişim olanağında 4. sınıf öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunurken diğer BT'ye erişim olanakları arasında sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmadığı söylenebilir. Öğrencilerin okul dışında BT'yi kullanım amaçlarının sınıf düzeyi değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Kay-Kare analizi sonuçları Çizelge 4.8'de verilmektedir.

Çizelge 4.8. Öğrencilerin Okul Dışında BT'yi Kullanım Amaçlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Amaç	Sınıf	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%			
Ev ödevlerini yapmak	3. Sınıf	27	4.5	239	39.8	334	55.7	2.64	2	.27
	4. Sınıf	17	3.1	209	37.6	330	59.4			
Oyun oynamak	3. Sınıf	46	7.7	401	66.8	153	25.5	7.35	2	.03
	4. Sınıf	27	4.9	409	73.6	120	21.6			
Fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek	3. Sınıf	194	32.3	314	52.3	92	15.3	1.70	2	.43
	4. Sınıf	176	31.7	308	55.4	72	12.9			
Merak ettiği konularda araştırma yapmak	3. Sınıf	99	16.5	279	46.5	222	37.0	1.14	2	.56
	4. Sınıf	80	14.4	259	46.6	217	39			
E-posta gönderip almak	3. Sınıf	499	83.2	70	11.7	31	5.2	7.38	2	.03
	4. Sınıf	432	77.7	96	17.3	28	5			
Derslerine sunum hazırlamak	3. Sınıf	175	29.2	271	45.2	154	25.7	16.12	2	.00
	4. Sınıf	116	20.9	246	44.2	194	34.9			
Çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak	3. Sınıf	346	57.7	215	35.8	39	6.5	19.61	2	.00
	4. Sınıf	255	45.9	236	42.4	65	11.7			
Arkadaşlarıyla iletişim kurmak	3. Sınıf	249	41.5	169	28.2	182	30.3	18.90	2	.00
	4. Sınıf	163	29.3	196	35.3	197	35.4			
Okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek	3. Sınıf	263	43.8	252	42	85	7.4	1.81	2	.41
	4. Sınıf	222	39.9	250	45	84	15.1			
Eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek	3. Sınıf	358	59.7	185	30.8	57	9.5	2.29	2	.32
	4. Sınıf	314	56.5	175	31.5	67	12.1			

Çizelge 4.8. Öğrencilerin Okul Dışında BT'yi Kullanım Amaçlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Devam)

Amaç	Sınıf	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%			
Müzik dinlemek	3. Sınıf	144	24	324	54.0	132	22.0	1.53	2	.47
	4. Sınıf	117	21	308	55.4	131	23.6			
Bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, anlamını öğrenmek	3. Sınıf	106	17.7	254	42.3	240	40	.84	2	.66
	4. Sınıf	90	16.2	249	44.8	217	39			
Sosyal ağlara (Facebook / Tweetervb) girmek	3. Sınıf	385	64.2	169	28.2	46	7.7	21.49	2	.00
	4. Sınıf	282	50.7	212	38.1	62	11.2			
Çizgi film, film ve dizi izlemek	3. Sınıf	164	27.3	281	46.8	155	25.8	2.94	2	.23
	4. Sınıf	157	28.2	279	50.2	120	21.6			
Elektronik kitap (e-kitap) okumak	3. Sınıf	389	64.8	155	25.8	56	9.3	3.18	2	.20
	4. Sınıf	335	60.3	155	27.9	66	11.9			
Resim yapmak	3. Sınıf	235	39.2	237	39.5	128	21.3	2.22	2	.33
	4. Sınıf	196	35.3	241	43.3	119	21.4			
Uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek	3. Sınıf	215	35.8	248	41.3	137	22.8	2.28	2	.32
	4. Sınıf	176	31.7	247	44.4	133	23.9			
E-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek	3. Sınıf	219	36.5	202	33.7	179	29.8	14.10	2	.00
	4. Sınıf	146	26.3	213	38.3	197	35.4			
Afiş hazırlamak	3. Sınıf	336	56	192	32	72	12	10.68	2	.01
	4. Sınıf	258	46.4	219	39.4	79	14.2			
Öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak	3. Sınıf	88	14.7	237	39.5	275	45.8	2.65	2	.27
	4. Sınıf	66	11.9	214	38.5	276	49.6			

Çizelge 4.8'e göre ev ödevlerini yapmak için BT kullanımında öğrencilerin her zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin ev ödevlerini yapmak için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.64$; $p>05$]

Oyun oynamak için BT kullanımında 3. sınıf öğrencilerinin (%25.5) 4. sınıf öğrencilerine (%21.6) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin oyun oynamak için BT kullanım düzeyi 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=7.35$; $p<05$].

Fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, 3. sınıf öğrencilerinin (%15.3) 4. sınıf öğrencilerine (%12.9) oranla daha çok tercih etmedikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.70$; $p>05$].

Merak ettikleri konularda araştırma yapmak için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, 4.sınıf öğrencilerinin (%39) 3.sınıf öğrencilerine (%37) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin merak ettikleri konularda araştırmak için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.14$; $p>05$].

E-posta gönderip almak için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin e-posta gönderip almak için BT kullanım düzeyi 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=7.38$; $p<05$].

Derslerine sunum hazırlamak için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları, 4.sınıf öğrencilerinin (%34.9) 3. sınıf öğrencilerine (%25.7) oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin derslerine sunum hazırlamak için BT kullanım düzeyi 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=16.12$; $p<01$].

Çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları, 4. sınıf öğrencilerinin (%42.4) 3. sınıf öğrencilerine (%35.8) oranla bazen seçeneğini daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak için BT kullanım düzeyi 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=19.61$; $p<01$].

Arkadaşlarıyla iletişim kurmak için BT kullanımında öğrencilerin dağılım oranlarının farklılık gösterdiği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin Arkadaşlarıyla iletişim kurmak için BT kullanım 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=18.90$; $p<01$].

Okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek için BT kullanımında en az her zaman seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek için BT kullanım amacı sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.81$; $p>05$].

Eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.29$; $p>05$].

Müzik dinlemek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin müzik dinlemek için BT kullanım amacı sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=1.53$; $p>05$].

Bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek için BT kullanımında hiçbir zaman seçeneğinin en az tercih edildiği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=.84$; $p>05$].

Sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb.) girmek için BT kullanımında öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları, 4.sınıf öğrencilerinin (%38.1) 3.sınıf öğrencilerine (%28.2) oranla bazen seçeneğini daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb.) girmek için BT kullanım düzeyi 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=21.49$; $p<01$].

Çizgi film, film ve dizi izlemek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin çizgi film, film ve dizi izlemek için BT kullanım amacı sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.94$; $p>05$].

Elektronik kitap (e-kitap) okumak için BT kullanımda öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin elektronik kitap (e-kitap) okumak için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=3.18$; $p>05$].

Resim yapmak için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin resim yapmak için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.22$; $p>05$].

Uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek için BT kullanımında öğrencilerin bazen seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.28$; $p>05$].

E-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek için BT kullanımında öğrencilerin dağılım oranlarının farklılık göstermediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin e-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek için BT kullanım düzeyi 4. sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=14.10$; $p<01$].

Afiş hazırlamak için BT kullanımda öğrencilerin hiçbir zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda öğrencilerin

elektronik kitap afiş hazırlamak için BT kullanım düzeyi 4.sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$X^2=10.68$; $p<05$].

Öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak için öğrencilerin BT kullanımında her zaman seçeneğinde yoğunlaştıkları, 3. sınıf öğrencilerinin (%39.5) 4. sınıf öğrencilerine (%38.5) oranla daha çok bazen seçeneğini tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucuna göre öğrencilerin öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak için BT kullanım düzeyi sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$X^2=2.65$; $p>05$].

Bu bulgulara göre 4.sınıf öğrencileri 3.sınıf öğrencilerine göre daha çok oyun oynamak, e-posta gönderip almak, derslerine sunum hazırlamak, çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak, arkadaşlarıyla iletişim kurmak, sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb) girmek, e-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek ve afiş hazırlamak gibi amaçlarla BT kullandıkları belirlenmiştir. Buna göre 4.sınıf öğrencilerinin 3. sınıf öğrencilerine göre BT kullanımının iletişim, eğlence ve eğitim ağırlıklı olduğu söylenebilir.

Arnas (2005) araştırmasında öğrencilerin yaşı yükseldikçe internet kullanma oranında artış olduğu; “oyun” amaçlı kullanımın yaş büyüdükçe azaldığı, “bilgiye ulaşma”, “oyun” ve “haberleşme” gibi çok amaçlı kullanımın arttığını belirlemiştir. Yüksel ve Baytemir (2010) ilköğretim 2. kademe öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmada, öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe interneti eğlence dışı amaçlarla kullandıklarını saptamıştır. Araştırma bulguları Arnas (2005) ve Yüksel ve Baytemir (2010)’in araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Sınıf değişkenine göre farklılaşmaların sebebinin gelişim özelliklerinden dolayı ilgi alanlarındaki değişimden kaynaklı olduğu söylenebilir.

4.4. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına Yönelik Anne Babanın Yaşadığı Sorunlara İlişkin Bulgular ve Tartışma

Öğrencilerin okul dışında BT kullanımına ilişkin anne ve babanın yaşadığı sorunlara ilişkin frekans ve yüzde değerleri Çizelge4.9’da verilmiştir.

Çizelge 4.9. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına İlişkin Anne Babanın Yaşadığı Sorunlar

Sorunlar	Her Zaman		Bazen		Hiçbir Zaman	
	f	%	f	%	f	%
Bilgisayarda/televonda oyun oynadığı zaman ödevlerini yapmakta geç kalır.	52	4.5	384	33.2	720	62.3
Bilgisayarla/televonla oyun oynarken uyku saatini kaçırır.	55	4.8	305	26.4	796	68.9
Bilgisayarla/televonla çok oyun oynadığında uyarmak durumunda kalırız.	149	12.9	531	45.9	476	41.2
Eve geldiğinde önceliği bilgisayar/televonda oyun oynamak olur	43	3.7	212	18.3	901	77.9
Bilgisayar/televon kullanması arkadaşlarıyla olan iletişimini azaltır.	84	7.3	258	22.3	813	70.3
Bilgisayarda/televonda oynamayı arkadaşlarına tercih eder.	84	7.3	260	22.5	812	70.2
Aile bireyleriyle iletişimde olumsuz yönde değişimler olur.	70	6.1	316	27.3	770	66.6

Çizelge 4.9’da göre öğrencilerin BT kullanımına ilişkin anne-babanın %12.9’unun her zaman, %45.9’unun bazen bilgisayar/televonla çok oyun oynadığında uyarmak durumunda kalmadıkları, %41.2’sinin hiçbir zaman bilgisayar/televonla çok oyun oynadığında öğrenciyi uyarmak durumunda kalmadıkları görülmektedir. Öğrencilerin bilgisayarda/televonda oynamayı arkadaşlarına tercih etmeleri konusunda ise anne-babaların %7.3’ü her zaman, %22.5’i bazen sorun yaşadığını,%70.3’ünün ise hiçbir zaman sorun yaşamadığı görülmektedir. Öğrencilerin bilgisayar/televon kullanımının arkadaşlarıyla olan iletişimini azaltması konusunda anne-babaların %7.3’ü her zaman, %22.5’i bazen sorun yaşarken, %70.3’ünün hiçbir zaman sorun yaşamadığı görülmektedir.

Araştırmanın bu bulgusu Ersoy (2002)’un anne ve babaların BT kullanımı ile ilgili yaşadıkları en önemli sorunun öğrencinin BT’de çok oyun oynaması olduğunu ortaya koyan çalışmasının bulgularını destekler niteliktedir. Ersoy (2002) yaptığı çalışmasında anne ve babaların yarısından çoğunun BT kullanımı ile ilgili sorun yaşamadıklarını yaşanan tek sorunun ise öğrencinin BT’de çok oyun oynadığı olarak bildirmiştir. Eğer öğrenci evde BT kullanırken geçirdiği süre ders çalışmasını, aile içi iletişimini ve sosyal hayatını olumsuz yönde etkiliyorsa, bu BT’nin doğru kullanılmadığını göstermektedir (Ersoy,2002). Cesur ve Paker (2007), anne ve babaların çoğunun öğrencilerin BT kullanımının çağımız gereği

bilinmesi gerektiğini ve çocuklarını BT kullanma konusunda desteklediklerini ancak BT kullanımında yaşanan sorunların aileleri endişelendirdiğini ifade etmiştir. Araştırmada anne babanın yaşadığı sorunların oranının az olmasının nedeni, ailelerin bilinçli olması ve öğrenciyi BT kullanımında kontrol etmek için koyduğu kurallar olabilir.

4.5.Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına Yönelik Anne-Baba Kontrolüne İlişkin Bulgular ve Tartışma

Öğrencilerin okul dışında BT kullanıma ilişkin anne-baba kontrolüne ilişkin frekans ve yüzdeler Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.10. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına İlişkin Anne-Baba Kontrolü

Anne baba kontrolü	f	%
Ödevler yapıldıktan sonra istediği kadar kullanabilir	275	23.8
Sadece bizim belirlediğimiz sitelere girebilir	362	31.3
Sadece bizim belirlediğimiz/onay verdiğimiz oyunları oynayabilir	487	42.1
Belirli bir saat sınırlaması koyduk, sadece bu saatler arasında kullanabilir	630	54.5

Çizelge 4.10'da görüldüğü gibi anne babaların %23.8'i ödevlerini yaptıktan sonra öğrencinin istediği kadar BT'yi kullanmasına, %31.3'ü sadece belirlenen sitelere girmesine, %42.1'i sadece belirlenen/onay verilen oyunları oynamasına, %54.5'i belirlenen saatler arasında kullanmasına izin vermektedirler.

Bu bulguya göre anne-babaların öğrencilerin okul dışında BT kullanımlarına ilişkin olarak daha çok saat sınırlaması koydukları, sadece belirlenen saatler arasında kullanmalarına izin verdikleri ve sadece onay verdikleri oyunları oynayabilmelerine ilişkin kurallar koydukları söylenebilir.

Ersoy (2002) araştırmasında 34 öğrenci velisinin yarıdan fazlası BT kullanımı ile ilgili bir kural olmadığını, bazı kuralların (süre, kişisel bilgilerin başkalarına verilmemesi) da olması gerektiğini bildirmiştir. Bu araştırmada öğrenci velilerinin belirli bir saat sınırı arasında kullanmalarına izin vermesi Ersoy (2002)'un araştırmasını desteklemektedir. Bu araştırma sonucunda evinde BT'ye

sahip olan öğrenci velilerinin BT kullanımı konusunda kontrolü ve kuralları olduğu ve velilerin BT kullanımında bilinçli oldukları söylenebilir.

4.6. Öğrencilerle Yapılan Yarı Yapılandırılmış Görüşmelere İlişkin Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelere ait bulgular araştırma alt amaçlarına uygun temalar altında toplanarak sunulmaktadır.

4.6.1. Öğrencilerin Okul Dışında BT'ye Erişim Olanaklarına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin hepsinin evinde cep telefonu olduğu, büyük çoğunluğunun evinde bilgisayar ve/veya tablet olduğu, bazı öğrencilerin evinde ise kendilerine ait BT'lerin (telefon, tablet vb) bulunduğu görülmektedir.

Ö1: .... Evimizde 4 tane cep telefonu var, benim bir tane var. Bilgisayar var, tablet bilgisayar var müzik çalar var, telefon var, televizyon var, cep telefonları var.

Ö4: ... Bilgisayar, 3 tane. Ondan sonra telefon 2 tane biri benim biri annemin. Playstation 1 tane, mp3 çalar 3 tane, flash bellek 1 tane. Yazıcı 1 tane. Tablet 2 tane biri annemin biri benim.

Ö5: ... Bilgisayar var, telefon var. Bilgisayar 3 tane var, Üç kardeşiz biz hepimizde birer tane var. Telefonda 3 tane var. Televizyon da 3 tane var.

Ö8: ... 3 tane masaüstü bilgisayar var annemin babamın bir de ağabeyimin 2 tane bilgisayar var babamın böyle küçücük laptopu var bide masaüstü bilgisayarımız var. Ben ondan araştırmalarımı yapıyorum. Bir kaç tane flaş bellek tam sayısını bilmiyorum ama neyse bir tanede yazıcı var.

Ö9: ... Bir tane bilgisayarımız var. Bilgisayarı hep beraber kullanıyoruz. Telefonlardan biri benim.

Ö12: ... Bilgisayar var, tablet var, telefon var, televizyon var. Bilgisayardan bir tane, tableten 2 tane birisi kardeşimin biri benim. Televizyondan biri yatak odamızda kardeşimle, biri benim çalışma odamda, birisi de evde şeyde oturma odasında 3 tane. Telefonda 3 tane. Flash bellek benim var,

oyun konsolu var ama kullanıyoruz onu normal o bilgisayar büyük ekranda değil de bilgisayara takıyordum öyle oynuyordum eskiden ama o oyun olmadığından artık kullanmıyorum.

Ö15: ... Telefon, bilgisayar vardı onu söktük. Ya ağabeyim hep onu bozuyordu o yüzden kırıldı. Başka flash bellek var 10 tane babamın işi çok olduğu için muhasebeci o. Müzik çalar o bir tane var bende özel günler için okula getiriyorum öğretmen parti yaptığında.

Evinde internet bağlantısı olmayan öğrenciler, internete ihtiyaç duyduklarında internet kafeden, kırtasiyeden, yakınlarından ya da komşularından veya anne babalarının işyerlerinden faydalandıkları görülmektedir.

Ö17: ... Evimizde telefon var 2 tane başka yok. (internet) kırtasiyeden ulaşıyorum. (bilgisayar) Teyzemin var ondan bazen kullanıyorum.

Ö18: ... Telefon bir de televizyon. Bir televizyon 3 tane cep telefonu. İnternete ihtiyaç duyduğunda internet kafeye gidiyorum.

Ö19: ... Televizyon bir tane masaüstü bilgisayar 3 tane. İnternete (ihtiyaç duyduğunda) internet kafeden faydalaniyorum.

Ö20: ...Tablet bir tane, cep telefonundan 6 tane var, (flash bellek) var 2 tane. İnternete ihtiyaç duyduğumda babamın iş yerinden faydalaniyorum.

Ö21: ...Bilgisayar bir tane var telefon 3 tane var tablet yok şu anda ama alacağız onu da müzik çalar 3 tane var başkada bir şey yok. Evimizde internet yok. Araştırmaya kırtasiyeye gidiyorum. Kırtasiye dışında bazen annemin iş yerine gidip oradan çıkartabiliyorum ödevlerimi.

Ö22: ... Tablet 2 tane, masaüstü bilgisayar 3 tane başka yok, bilgisayar var ama internet yok. İnternete ihtiyaç duyduğumda komşunuza gidiyorum.

Ö23: ... Telefonlar var bilgisayar var ama bozuk şu anda 3 tane biri benim bir annemin bir babamın. İhtiyaç duyduğumda internet kafeden faydalaniyorum.

Ö24: ... Telefon 2 tane. İnternete (ihtiyaç duyduğunda) kırtasiyeden, yengemlerden.

Ö27: ... 1 tane bilgisayar 3 tane de cep telefonu. (evde internet) yok.(ihtiyaç duyduğunda) internet kafeden.

Ö28: ... Evimizde telefon 2- 3. (ihtiyaç duyduğunda) internet kafeden.

Ö29: ... Telefon anneannemin, dedemin, babamın, annemin.(ihtiyaç duyduğunda) teyzemgilden ya da internet kafeden.

Ö33: ... Televizyon telefon. Televizyondan 3 tane mutfakta, salonda benim odamda, bilgisayardan 3 tane var bir tanesi benim, telefondan 4 tane var 2 tanesi benim, başka playstation var bir tane o da benim, tablet var o da benim I-Pad.

Ö40: ... 2 tane televizyon 4 tane telefon sonra bir tane radyo var, 2 tane laptop var, bir tane tablet var, sonra mp3 çalar var bir tane, oyun konsolu bir tane, web kamerası da bir tane var.

4.6.2. Öğrencilerin Okul Dışında BT'yi Kullanım Amaçlarına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda öğrenciler, BT'yi en çok ödev yapmak ve oyun oynamak amacı için kullandıklarını ifade etmektedir.

Ö8: ... Araştırma yapmak için bir de oyun oynamak için.

Ö18: ... Oyun oynamak, derslerimi çalışmak, bilgi öğrenmek için.

Ö22: ... Bilgi edinmek için, oyun oynamak için.

Ö26: ... Ödevlerimi çıkarmak için, bazen de oyun oynamak için.

Ö28: ... Takıldığım bilemediğim bir şey soruda, takıldığım sorularda, başka bir araştırma yaptığım zaman, alçak not aldığım konularda onlardan test çözerim.

Ö31: ... Oyun ve ödev için. Proje yaparak, proje ödevi verdiğinde sloganlara hep bakıyorum. Daha çok oyun yüklüyorum.

Ö37: ... Öğretmenim araştırma ödevi verdiğinde onları yapıyorum başka kullanmıyorum. Hafta sonları da bir kere oyun oynuyorum.

Ö38: ... Bilişim teknolojilerini bilgi almak için, bir de eğlenmek için, araştırma yapmak için kullanıyorum. Derslerim için araştırma yapıyorum, bilmediğim konular için araştırma yapıyorum, merak ettiğim konular için araştırma yapıyorum ya da bilemediğim sorular için.

Ö39: ... Daha çok ödev için proje ödevleri gibi şeyler için kullanıyorum ama oyun için de kullanıyorum.

Bunun yanında öğrencilerin BT'yi dersler için ve merak edilen konularda araştırma yapmak, iletişim, video seyretmek ve müzik dinlemek amaçları içinde kullandıkları saptanmıştır.

Ö4: ... Ödev yapmak için, araştırma, arkadaşlarıma burada fıkralar anlatmak için, sorular sormak için, tiyatro canlandırmak için, onlardan kullanıyorum, oyun için. Derslerim için eğer bir tane problem varsa veya bilemediğim bir kelime varsa eğer sözlüğüm yanımda değilse direk internetten açıp oradan bulabiliyorum kolaylıkla. Bilemediğim matematikten problem olduğu zaman oradan açıp şeyleri yapabiliyorum. Araştırma yapacağım zaman bilgisayardan yararlanabiliyorum

Ö5: ... Onlardan mesela arkadaşlarımdan bir şey duydum onlar mesela şey yaptı bana bir şey söyledi o zaman falan. Bilgisayarı kullanıyorum. Bilgisayarda mesela öğretmen bir ödev verdi şunu araştırın dedi bize, onu araştırmada kullanıyorum.

Ö6: ... Ödevlerim için, eğlence için yazı çıkarması falan ödevler için. Telefonu bir kaç kişi aramak için, fotoğraf çekmek için. Mesela ben bazen böyle sıkıldığımda ses kaydediyorum, video falan çekiyorum bir yerlere gittiğimde.

Ö10: ... İletişim yapmak için birde derslerimde hani bazı bilemediğim konular filan oluyor onları internetten bakabiliyorum ya da derslerimde notuma bakabilmek için e-okula giriyorum o nedenle.

Ö11: ... Ödev yapmak için, oyun oynamak için, konuşmak için.

Ö14: ... Araştırma. Oyun oynuyorum, video seyrediyorum.

Ö16: ... Oyun oynuyorum, araştırma ödevlerim olursa onları yapıyorum, bazen merak saldıığım konuları oluyor Youtube'a girip oradan bakıyorum.

Ö19: ... Bir şeyler öğrenmek için, ödev araştırmak için, oyun oynamak için, sevdiğilerimle görüşmek için.

Ö20: ... Haberleşmek için, ödevlerimi yapmak için.

Ö27: ... Ödevlerimi yapmak için, bilgi öğrenebilmek için, birde eğlenmek için.

Ö29: ... Derslerim için, araştırma için, oyun için bir de müzik dinlemek için.

Ö33: ... Araştırma yapmak için ve eğlenmek için, kitap da okuyorum internette, test de çözüyorum.

Ö34: ... Araştırma oyun gibi. En çok mesajlaşma teyzemle arkadaşlarımla Facebook'tan. Araştırma dışında o şeyle ilgili videolar izliyorum hatta onlarla ilgili okuyorum, bilgisayardan yazıcıdan çıkartıyorum okuyorum.

Ö35: ... Mesela birilerine ulaşmak için yazışmak için mesela o kadar. Öğretmen bize bir kez araştırma ödevi vermişti mesela dedi ki sen Einstein'ı araştırdı ben araştırdım. Ödevlerimi yapmak için, oyun oynamak için. İletişim annemle konuşuyorum sonra uzaktaki dedemle.

4.6.3. Öğrencilerin, Okul Dışında BT Kullanımlarına İlişkin Anne-Babalarının Yaşadığı Sorunlara Yönelik Görüşleri

Görüşme bulgularına göre; öğrencilerin okul dışında BT kullanımlarına ilişkin olarak anne babalarının en çok BT başında fazla zaman harcamaları, Facebook kullanımı ve oynadıkları oyun türleri ile ilgili sorun yaşadıklarını tespit edilmiştir.

Ö6: ... 1-2 saat çok durmam hem şarjı zaten bitiyor hem de annem bana biraz kızıyor ne kadar çok duruyorsun diye gitti biraz dışarıda oyna diyor. ... Mesela Facebook'ta her şeye böyle bazı kişileri böyle bazı mesela böyle birkaç

tane fotoğraf paylaşıyor ona herkes yorum yapıyor benim öyle fotoğraflara yorum yapmama annem kızıyor annem herkes seni görür diye. ...Mesela 2 saati geçmeyecek bir buçuk saat en az dedi. Ya böyle annemler mesela 1 saat olduğunda bile bana kızıyorlar. ... Mesela böyle aşk oyunları falan var onlara girmeme kızıyor.

Ö8: ... Hafta içi bilgisayara oturmam yasak, hafta içi Face'ime girersem başarımın düştüğünü gördü annem o yüzden. ... Yani annem sadece çok oynadığımı düşününce birazcık kitap okur musun diyor bende kapatıyorum Face'imi. Kitap okuyorum. .

Ö20: ... Çok oyun oynama diyorlar vakit kaybetme diyorlar.

Ö25: ... Artık hiç oynayamıyorum çünkü babam kaldırdı tableti derslerime hiç çalışmıyorum diye.

4.6.4. Öğrencilerin Okul Dışında BT Kullanımına İlişkin Anne-Babalarının Kontrolüne Yönelik Görüşleri

Yapılan görüşme sonuçlarına göre; öğrencilerin büyük çoğunluğunun anne babalarının BT kullanımında gün ve zaman konusunda sınırlama koydukları, oynadıkları oyun türleri konusunda kısıtlama getirdikleri ve güvenli gezinme için belirledikleri sitelere girmelerini istedikleri tespit edilmiştir.

Ö5: ... Annem zaten süre verdi yarım saat, yarım saat duruyorum bir saat falan. Mesela bakıyorlar ne yaptım diye, doğru bir şey yaptım mı diye bakıyorlar. Hangi sitedeyim şu an diye bakıyorlar.

Ö6: ... Cep telefonda veya tablet cep telefonunda değil de tablet ve bilgisayarda annemler sınır koydu bu kadar bu kadar duracaksın diye. Mesela bir günde 1-2 saat ama oda aralıklı. Mesela Facebook'ta böyle criminalcase var o böyle cinayet olayı ben polisim cinayetleri araştırıyorum o cinayet şeylerine bakma diyor annem.

Ö7: ... Araştırma ödevlerim olduğu gün ve hafta sonları cumartesi Pazar 1 saat izin var. Birde yaşından büyük sitelere girme, mesela yaşından büyük olan videoları izlememek gibi yasaklar var.

Ö11: ... Bugün ne yaptın bilgisayarda ne yaptın mesela ben bazen Face'imi açık unutuyorum. Face'ini açık unutmuşsun şu paylaşımları falan gördüm diyorlar. Mesela bazı sitelere girme kötü şeyler olabilir gibi. ... Cumartesi ve pazar birer saat kullanabiliyorum.

Ö12: ... Ben söylüyorum onlara kendim zaten oyun oynadım diyorum mesela test çözdüm diyorum. Anne ben bilgisayardan test çözdüm diyorum şu konuyu öğrenmedik filan onları diyorum. Mesela babam şu sitelere falan yasak, yasaklı sitelere girme der ben de girmem zaten yasaklı sitelere girmem hiç. ... Hafta sonu bir saat iznim var o da cumartesi pazar. Sadece korku oyunu oynama diyorlar orda yaptıklarımızı uygulamayın diyorlar, uygulayınca onları da yasaklıyorlar.

Ö13: ... Sorular soruyorlar da sohbet etmiyorlar uzunca. Bazen bazen de aldırış etmiyorlar işleri olduğundan. ... Sadece hafta sonları kullanabiliyorum cumartesi, pazar 3 saate yakın.

Ö15: ... Mesela internette oyun oynuyorum oyun konsolu var oyuncünü diye orda bir insanları öldürme oyunu var onu açmamamı söylüyorlar ondan sonra onun kötü olduğunu söylüyorlar gece rüyalarım gireceğini söylüyorlar. ... En fazla 30 dakika kullanmak 30 dakikadan fazla kullandığımda kızıyorlar bana hem radyasyon yaydığı için bir şey oluyormuş ne oluyorsa işte o da cumartesi çünkü bir tek cumartesi günü giriyorum en fazla 30 dakika ya da 45 dakika. Oyungemisi değil de genellikle bizim sınıfta herkes geta 5 ve getayı oynuyor insan öldürüyorlar onu oynama diyorlar.

Ö19: ... İnternete ne yapmak için gidiyorsun, hangi konuyu araştırıyorsun aynı şey. Hangi konuda ödev araştırdım neyi çıkarttım böyle şeyler. ... Haftada iki kez cumartesi pazar günü yarım saat ya da bir saat kullanabiliyorum.

Ö31: ... Her gün gezinebiliyorum ama sınırlı 16.30'la 18.00 arası.

Ö32: ... Benim için onlar araştırıyor. ... Babam oyun sitelerine girme diyor şu oyunu yükleme diyor. İşte ders çalışacağım zamanlar kural koyuyorlar ders çalışacağız tableti bırak diyorlar.

Ö33: ... Hangi oyunu oynuyorsun, yararlı olan siteler yani MEB'in siteleri gibi bilindik sitelere girmemi söylediler, kontrol edemezler çünkü ben siliyorum.

... Ödevlerimi bitirdikten sonra oynamak ve 1 saat oturmak, her gün giremem ama sadece 3 gün gidebilirim 3 ya da 2 gün bir buçuk saat.

Ö34: ... Çok oyun oynamamak çünkü internet bilgisayar çöküyor. Ondan sonra Facebook'a o kadar çok girmemek çünkü her gün girdiğimde o kadar babam girmemi istemiyor çünkü Facebook'ta bazen her şeyini paylaşanlar var senin e-posta adresini istiyorlar sende dalgınlıkla verirsin. Facebook'unda senin hakkında kötü kötü şey de yazabilirler diye çok girmeme izin vermiyorlar. Her gün bazen ben girmiyorum ama gene de her gün izin veriyorlar derslerim bittiğinde falan 30 dakika veya bir saat.

Ö38: ... İnternette ne yapıyorsun seninle ilgili olmayan sitelere girme, şu sitelere girme diyorlar kötü sitelere girme diyorlar onları gösterdiler benim için iyi olabilecek siteleri gösteriyorlar. ... Hafta içleri bir saat hafta sonları 2 saat ondan sonra yasaklı ama bana göre olmayan sitelere bakmamak sadece uygun sitelere bakmak çok fazla oyun oynamak, bana uygun olmayan sitelere girmemi istemiyorlar, sohbet edemiyorum.

Bazı anne babaların ara sıra öğrencilerini kontrol ettikleri, bazılarının ise yanında buldukları, bazı anne babaların öğrencilerini izledikleri, girdikleri siteleri daha sonra geçmişten kontrol ettikleri ve sonrasında ne yaptıkları hakkında sorular sordukları saptanmıştır.

Ö3: ... Hangi siteye girdin, o site de ne yaptın o sitede, o sitedeyken oyun falan var mıydı böyle şeyler. ... Hafta sonu 1 saat yarım saat izin var.

Ö4: ... Oğlum internette yabancı şeyler çıktı mı, onlar çıktığı zaman onlarla konuştun mu, bir şeyler yazdın mı diye sorular soruyor. ... Bilgisayarı 1 saat kullanabiliyorum diğer eşyaları istediğim zaman kullanabiliyorum. Ertesi günü oyuna izin vermiyor, açıyor bilgisayardan geçmişi oraya bakıyor.

Ö8: ... Bazen ne yaptığımı soruyorlar. Face'imde oyun oynuyorum. Oyun isteği göndermiş falan filan onları anlatıyorum arkadaşlık isteği göndermiş ama kabul etmedim diyorum o konularda. ... Hafta içi bilgisayara oturmam yasak oluyor yani bir tek hafta sonu girebiliyorum 1 saat.

Ö9: ... İşte bugün internette ne yaptın hangi yerlere girdin işte bilmediğin yerlere girme. Ben oynarken bakıyorlar. ... Günde 2 defa günde 2 saat kullanıyorum az az.

Ö16: ... Yani mesela bazen işte şu oyunu şöyle yaptım falan diyorum. Mesela babamla oyun oynadığımız oyunlar falan oluyor babamdan yüksek puan alınca babama söylüyorum. Arada sırada babam bakar orda geçmiş var tarama verilerinde internette nasıl yapıldığını bilmiyorum tabii ki de işte öyle. ... Her gün yani evde olduğum zamanlar mesela yarım saat kitap okursam bir saat bilgisayar oynuyorum öyle. Babam diyor bazı oyunlar oluyor online ya işte tanımadıklarınla oynama diyor sadece o.

Ö20: ... Neler yaptığımı soruyor, hangi sitelere girdiğimi soruyor, bana neler yaptığımı oyun oynadığımı mı yoksa ödevi mi yaptığımı, birisi ile görüştüğümü mü soruyorlar. ...Günde 45 dakika gibi. Böyle ödev yapacağım zaman çok oyun oynama diyorlar vakit kaybetme diyorlar.

Ö29: ... Kızım ne yaptın ben diyorum ödevlerimi yaptım tamam diyor sonra geçmişten bakıyorlar. ... Bazen ödevlerim oldu mu izin veriyorlar oyun içinde cumartesi günü bazen bir buçuk saat bazen 2 saat. Oyun oyna diyorlar ama başka hiç kimseyle yazışma diyorlar. Korkunç oyunlara girme diyorlar.

Ö39: ... Mesela hangi yerlere girdiğimi soruyorlar ne yaptığımı soruyorlar bu kadar işte soruyorlar, bazı siteleri gösteriyorlar zararlı oyunları gösteriyorlar bunları oynama diyorlar. ... Çok bakma diyorlar gözünü bozarsın falan diyorlar haftanın her günü kullanıyorum ama değişiyor bazen bir saat bazen bir buçuk saat kullanıyorum. Video çok fazla izleme diyorlar, Facebook'ta sohbet etme diyorlar, başka kötü sitelere girme diyorlar, böyle tanımadığın kişilerle sohbet etme diyorlar aynısı sonra tanımadığın kişilerin resimlerine falan bakma diyorlar başka bir şey demiyorlar. Aksiyon oyunlarına girmemi istemiyorlar savaş oyunlarına girmemi istemiyorlar bir de vitaminde çok fazla oyalanma diyorlar.

Ö40: ... Mesela ne yapıyorsun diyorlar internette nerelerden yapıyorsun diyorlar. Ben söylüyorum bu yaptığımı bazen de bakıyorlar, öyle okuyorlar onları. Onlarla ilgili bana sorular soruyorlar öğrenmiş miyim diye. Mesela şu yollardan girersen daha çok bilgi edinarsın bu siteye girersen şu bu yararı daha çok alırsın gibi. ... Yok, ben zaten biliyorum mesela şu saatte o kadar çok yapmamam

gerekiyor gözlerim bozuluyor diye kendim ayarlıyorum, işim olduğu zaman işte 30 dakika işim uzarsa bir saat o kadar.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanaklarına ilişkin araştırma sonuçlarına bakıldığında, anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin evlerinde en çok cep telefonu bulunduğu ancak öğrencilerin çok az bir kısmının kendisine ait bir cep telefonunun olduğu belirlenmiştir. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgular da öğrencilerin evinde en çok cep telefonu bulunduğu işaret etmektedir.

Genel olarak öğrencilerin evlerinde masaüstü bilgisayar, dizüstü bilgisayar ve tablet bulunma oranının orta düzeyde olduğu; oyun konsolu, tarayıcı, yazıcı ve web kamerası gibi BT'lerin ise daha az bulunduğu belirlenmiştir.

Anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin yarıdan fazlasının evinde internet bağlantısının bulunduğu, ev dışında sırasıyla daha çok tanıdıklarının internet bağlantısından yararlandıkları, velileri ile internet kafeye gittikleri ve anne babasının işyerindeki internette yararlandıkları, öğrencilerin istedikleri zaman tek başına internete gitme oranının ise çok düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde de öğrencilerin ev dışında en çok internet kafeden, kırtasiyeden, yakınlarından veya anne babalarının işyerlerinden faydalandıklarını ifade ettikleri görülmüştür.

Öğrencilerin okul dışında BT kullanım amaçlarına ilişkin araştırma sonuçlarında, anne-baba görüşlerine göre öğrencilerin okul dışında BT'yi en çok sırasıyla ev ödevlerini yapmak, öğretmenin verdiği projeler için veri toplamak, bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek ve merak ettiği konularda araştırma yapmak amacıyla kullandıkları; e-posta gönderip almak, çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak ve elektronik kitap (e-kitap) okumak amacıyla kullanımın oldukça düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgular da öğrencilerin BT'yi en çok ödev yapmak ve oyun oynamak amacı için kullandıklarına, bu amaçların yanında BT'yi dersler ve merak edilen konularda araştırma yapmak, iletişim, video seyretmek ve müzik dinlemek amaçları için de kullandıklarına işaret etmektedir.

Öğrencilerin okul dışında BT'ye erişim olanakları ve BT'yi kullanım amaçlarının cinsiyet ve sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin araştırma sonuçlarına bakıldığında; diğer BT'ye erişim olanakları arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmazken, oyun konsoluna erişim olanağında erkek öğrenciler

lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre BT'yi daha çok eğitsel amaçlarla kullandıkları, erkek öğrencilerin ise kızlara göre okul dışı BT kullanım amaçlarının oyun, eğlence ve iletişime yönelik olduğu belirlenmiştir.

Diğer BT'lere erişim olanakları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık bulunmazken, cep telefonu erişim olanağında 4. sınıf öğrencileri lehine anlamlı fark bulunmuştur. 4.sınıf öğrencilerinin 3.sınıf öğrencilerine göre daha çok oyun oynamak, e-posta gönderip almak, arkadaşlarıyla iletişim kurmak, sosyal ağlara (Facebook / Tweeter vb) girmek vb. oyun, eğlence ve iletişime yönelik amaçlarla BT kullandıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin okul dışında BT kullanımına ilişkin anne babanın yaşadığı sorunlara ilişkin araştırma sonuçlarında; anne-babaların yarıdan fazlasının öğrenciyi BT ile çok oyun oynadığı için uyarmak durumunda kaldıkları, anne-babaların yarıya yakınının ise öğrencinin BT'de oyun oynadığı zaman ödevlerini yapmakta geç kalması ve aile bireyleriyle iletişimde olumsuz yönde değişimler olması nedeniyle sorunlar yaşadığı belirlenmiştir. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgular da öğrencilerin BT başında çok fazla zaman harcamalarından dolayı anne babaları tarafından ikaz edildiklerine işaret ederek, anne babaların yaşadığı sorunların başında öğrencilerin BT kullanırken çok zaman harcamalarının geldiğine ilişkin anne-baba görüşlerini desteklemektedir. Görüşme bulgularına göre; öğrencilerin okul dışında BT kullanımlarına ilişkin olarak anne babalarının en çok BT başında fazla zaman harcamaları, Facebook kullanımı ve oynadıkları oyun türleri ile ilgili sorun yaşadıklarını ifade ettikleri belirlenmiştir.

Öğrencilerin okul dışında BT kullanımına yönelik anne-baba kontrolüne ilişkin araştırma sonuçlarına bakıldığında, anne-babaların öğrencilerin okul dışında BT kullanımlarına ilişkin olarak daha çok saat sınırlaması koydukları, sadece belirlenen saatler arasında kullanmalarına izin verdikleri ve sadece onay verdikleri oyunları oynayabilmelerine ilişkin kurallar koydukları belirlenmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşme bulguları da öğrencilerin büyük çoğunluğunun anne babalarının BT kullanımında gün ve zaman konusunda sınırlama koyduklarını, oynadıkları oyun türleri konusunda kısıtlama getirdiklerini göstermektedir. Yine öğrenci görüşlerine göre bazı anne babaların ara sıra öğrencilerinin BT kullanımını kontrol ettikleri, bazılarının ise yanında buldukları, bazı anne babaların öğrencileri izledikleri, girdikleri siteleri daha sonra geçmişten kontrol ettikleri,

güvenli gezinme için belirledikleri sitelere girmelerini istedikleri ve sonrasında ne yaptıkları hakkında sorular sordukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin BT'ye erişim olanaklarına ilişkin bulgular öğrencilerin en çok cep telefonuna erişim olanaklarının bulunduğu göstermektedir. Bu bulguya dayanarak öğrencilerin cep telefonlarını eğitsel amaçlı kullanımlarını teşvik edecek mobil uygulamaların geliştirilmesinde yarar görülmektedir.

Öğrencilerin ev dışında internet kullanım alanlarının başında internet kafelerin gelmesi dikkat çekicidir. Bu nedenle ilkokulların internet alt yapısının olması ve öğrencinin istediği zaman güvenli internete erişebileceği olanaklar sunması önem taşımaktadır.

Öğrencilerin BT erişim olanakları kadar BT'yi hangi amaçlarla kullandıkları da önem taşımaktadır. Bu araştırmanın bulgularına göre öğrenciler BT'den daha çok ev ödevlerini ve araştırma amacıyla faydalanmakla birlikte anne-baba kontrolünü gerekli kılacak düzeyde eğlence ve oyun amaçlı kullanıma da eğilimli oldukları görülmektedir. Bu nedenle ilkokul öğrencilerine bilinçli BT kullanımına yönelik eğitimlerin verilmesinde yarar olacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonunda erkek öğrencilerin okul dışında BT kullanımlarının kız öğrencilere göre daha çok eğlence ve oyun amaçlı olduğu hatta bu bulguyu destekleyecek biçimde erkek öğrencilerin evde oyun konsoluna erişim oranlarının kızlara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca dayanarak erkek öğrencilerin BT'yi eğitsel amaçlar dışı kullanım açısından daha hassas olduklarının öğretmenleri ve anne-babaları tarafından bilinmesinde ve gerekli önlemlerin alınmasında yarar vardır.

Araştırma sonunda anne babaların öğrencilerin okul dışı BT kullanımına ilişkin karşılaştıkları sorunların başında BT'yi uzun süreli ve oyun amaçlı kullanımlarının geldiği, bu nedenle anne-babaların daha çok zaman sınırlaması koyarak bu sorunla başa çıkmaya çalıştıkları görülmektedir. Ancak anne-baba tutumuna yönelik yapılan çalışmalar anne-baba kontrolü kadar anne-baba ilgisinin de önem taşıdığını göstermektedir. Bu nedenle öğrencilerin bilinçli BT kullanımı için anne-babaların öğrencinin BT kullanımına rehberlik etmesine ve farkındalıklarının artırılmasına ihtiyaç vardır. Bu yüzden bilinçli BT kullanımına

yönelik sadece ilkokul öğrencilerinin değil, anne babaların da bilinçlendirilmesine yönelik eğitim programları geliştirilmelidir.

Bu araştırmada ulaşılan sonuçların genellenebilirlik durumunu artırmak için benzer araştırmaların farklı bölgelerde farklı demografik özelliklere sahip öğrenciler üzerinde uygulanması önerilmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin okul dışında BT kullanım amaçları sadece cinsiyet ve okul değişkenlerine göre incelenmiştir. Ancak alan yazında anne-baba BT kullanım alışkanlıkları ile öğrencilerin BT kullanımları arasında ilişki olabileceğini gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Bu nedenle bundan sonra yapılacak çalışmalarda anne-baba eğitim durumu, BT kullanım düzeyleri vb. değişkenlerin de dikkate alınmasında yarar vardır.

Bu çalışmada öğrencilerin okul dışında BT kullanımına ilişkin anne-baba kontrolü araştırmacı tarafından geliştirilen anket aracılığıyla değerlendirilmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda ileri istatistiksel tekniklerin kullanılabilmesi için anne-baba kontrolünün alan yazından bulunan veya geliştirilecek ölçekler aracılığıyla değerlendirilmesinde yarar görülmektedir.

Bu çalışmada yalnızca anne-baba kontrolü incelenmiş, anne-baba ilgisini de içeren anne-baba tutumu (parentingstyle) ele alınmamıştır. Bundan sonraki çalışmalarda ilkokul öğrencilerinin okul dışında BT kullanımları incelenirken anne-baba tutumlarının etkisinin de incelenmesine ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- Acun, İ., Akengin, H., Ata, B., Baysal, N., Demircioğlu, H., Doğanay, A., Gültekin, M., Kabapınar, Y., Karadağ, G., Tekindal, S., Yangar, T., Yaşar, Ş., Yel, S. (2006). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Pegem A Yayıncılık.
- Ak, Ş., Koruklu, N. ve Yılmaz, Y. (2013). A Study on Turkish Adolescent's Internet Use: Possible Predictors of Internet Addiction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(3), 205-209.
- Altuğ, M., Gencer C. ve Ersöz F. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Hayatında Bilgisayarın Yeri. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 4(1), 19-28.
- Altun T., Yiğit N. ve Adanur Z. (2011). *İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Trabzon İli Örneği*. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education Vol.2 No.1 (2011), 69-86
- Arnas, A. Y. (2005). 3-18 Yaş Grubu Çocukların ve Gençlerin İnteraktif İletişim Araçlarını Kullanma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(4), 59-66.
- Ayık, Z. Y. (2008). Evde, Okulda ve İnternet Kafelerde Öğrencilerin Bilgisayar Algılamaları ve tercih ettikleri Uygulamaların Karşılaştırılması. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22 (2), 141-156.
- Barkin, S., Ip, E., Richardson, I., & Klinepeter, S. (2006). Parental Media Mediation Styles For Children Aged 2 To 11 Years. *Pediatrics Adolescents*, 160, 395-401.
- Bektaş, S. M. (2011). *İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Öğrenme ve Öğretme Sürecine Entegrasyonunda Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeninin Rolü Yüksek Lisans Tezi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Bozkurt, A. ve Cilavdaroğlu, A.K. (2011). Matematik Ve Sınıf Öğretmenlerinin Teknolojiyi Kullanma ve Derslerine Teknolojiyi Entegre Etme Algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi Eylül 2011 19(3)*, 859-870
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Canbek, G ve Sağıroğlu Ş. (2007). Çocukların ve Gençlerin Bilgisayar ve İnternet Güvenliği. *Politeknik Dergisi*, 10(1), 33-39.

- Cesur, S., ve Peker O. (2007). Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına İlişkin Tercihleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 106-125.
- Chen, S. H. (2000). Gender differences of Internet addiction in Taiwan. Poster presented at the 108th American Psychology Association Annual Convention, Washington, DC, USA.
- Chirita, R., Ilinca, M., Chele, G. & Chirita, V. (2007). *Computers Use And Abuse In Romanian Children And Teenagers: Social, Psychological And Academic Consequences*. Proceedings of the 4th WSEAS/IASME International Conference on Engineering Education, Agios Nikolaos, Crete Island, Greece, 176-180.
- Chou, C. & Hsiao, M. C. (2000). Internet addiction, usage, gratifications, and pleasure experience: The Taiwan college students' case. *Computer & Education*, 35(1): 65-80.
- Chou, C. Condrón, L. & Belland, J.C. (2005). A review of the research on internet addiction. *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-388.
- Clements, D.H. (1995). Teaching Creativity with Computers. 15 Mart 2013, <http://link.springer.com/article/10.1007/BF02212491#page-1>.
- Çakır, R. ve Yıldırım, S. (2009). Bilgisayar Öğretmenleri Okullardaki Teknoloji Entegrasyonu Hakkında Ne Düşünürler? *İlköğretim Online*, 8(3), 952-964.
- Çelen, K. F., Çelik A. ve Seferoğlu S.S. (2011). Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları. Akademik Bilişim 2011, 2-4 Şubat 2011 / İnönü Üniversitesi, Malatya. 18 Mayıs 2014, http://www.suleymansen.com/FileUpload/op42022/File/ab11_celen-celik_seferoglu_pisa-sonuclari.pdf.
- Çepni, S. (Ed.), Ayas, A., Akdeniz, A., Özmen, H., Yiğit, N., & Ayvacı H. Ş. (2006). *Fen ve Teknoloji Öğretimi*, Pegem Yayınları, Ankara.
- Çetinkaya, Y. (2008). *İlköğretim Okullarında Bilişim Teknolojileri Eğitimi: Öğrencilerin Yeterlikleri, Tutumları Ve İhtiyaçları*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Demirer, V., Çintaş-Yıldız, D. ve Sünbül, A. M. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımları ile Kitap Okuma Alışkanlıkları Arasındaki İlişki: Konya İli Örneği. *İlköğretim Online*, 10(3), 1028-1036.
- Durmuş A. ve Kaya S. (2008) İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanım Alışkanlıkları İle Velilerin Bilgisayar Kullanım Alışkanlıkları Arasındaki İlişki. 7 Mart 2013 ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/19.doc

- Erişti, S. D., Kabakçı, I. ve Kurt A. A. (2008). *İnternet Kullanımı ve Aile Araştırması*, T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü Yayınları, Yayın No:133, Ankara, İsmat Matbaacılık.
- Ersoy, A. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Ersoy, A. ve Türkkan, B. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinde İnternet Algısı. *İlköğretim Online*, 8(1), 57-73.
- Eyidoğan, B. (2011). *Bilişim Teknolojileri Dersinin İlköğretimde Seçmeli Ders Olmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gentile, D. A., Lynch, P.J., Linder, J. R. ve Walsh D. A. (2004). Then Effects Of Violent Video Game Habits On Adolescent Hostility, Aggressive Behaviors, And School Performance. *Journal of Adolescence*, 27, 5–22.
- Gökçearslan, Ş., (2005), *İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Evde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Öğrenci ve Veli Görüşleri*.Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Gökçearslan, Ş. ve Seferoğlu, S. S. (2005). Öğrencilerin Evde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Bir Çalışma. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi* 28–30 Eylül 2005 DENİZLİ / 839. 20 Mart 2013, http://yunus.hacettepe.edu.tr/~sadi/yayin/EBK14_Gokcearslan-Seferoglu_Evde_Bilgi_Kullan.pdf
- Gökçek, T., Babacan, F. Z., Kangal, E., Çakır, N. Ve Kül, Y. (2013). 2003-2012 Yılları Arasında Türkiye’de Karma Araştırma Yöntemiyle Yapılan Eğitim Çalışmalarının Analizi *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (7), 435-456.
- Gökdaş, İ. ve Kayri, M. (2005). E-Öğrenme Ve Türkiye Açısından Sorunlar, Çözüm Önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:II, Sayı:II*.
- Heim, J., Brandtzaeg, P., Hertzberg, B., & Endstad, T. (2007). Children's usage of mediatechnologiesandpsychologicalfactors. *New Media andSociety*, 9(3), 425-454.

- Jackson, L. A., Zhao, Y., Qiu, W., Kolenic, A., Fitzgerald, H. E., Harold, R. & vonEye, A. (2008). Culture, gender, and information technology use: A comparison of Chinese and US children. *Computers in Human Behavior*, 24, 2817-2829.
- Kanatlı, F. ve Schreglman, S. (2012). Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Hatay İli Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi* Sayı 6 Haziran 2012. 7 Mart 2013, <http://sbedergi.gumushane.edu.tr/belgeler/sbe-cilt3-sayi6/sayi6-910FikriyeKanatli-SinanSchreglman6.pdf>
- Kara, B, Hatun Ş., Aydoğan M., Babaoğlu K. ve Gökalp A. Ş. (2003). Kocaeli İlindeki Lise Öğrencilerinde Sağlık Açısından Riskli Davranışların Değerlendirilmesi. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 2003; 46: 30-37. 18 Mayıs 2014, http://cshd.org.tr/csh/pdf/pdf_CSH_24.pdf.
- Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri – İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim-. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, TOJET October 2004 ISSN: 1303-6521 volume 3 Issue 4 Article 16. 18 Mayıs 2014, <http://www.tojet.net/articles/v3i4/3416.pdf>.
- Karataş, S. (2008). Bilişim Teknolojileri Öğretimi ve Yaratıcılık. D. Deryakulu (Ed.), *Bilişim Teknolojileri Öğretiminde Sosyo-Psikolojik Değişkenler* (s. 207-226). Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Kaya, A. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde 6. ve 7. Sınıflarda İnternet Kullanımı (Kütahya-Simav Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kerbs, R. (2005). Social and ethical considerations in virtual worlds. 8 Kasım 2008, www.emeraldinsight.com/0264-0473.htm.
- Kuşkaya-Mumcu, F., Haşlamam, T. ve Usluel, Y.K. (2008). *Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi Modeli Çerçevesinde Etkili Teknoloji Entegrasyonunun Göstergeleri*. Presented at International Educational Technology Conference (IECT), 6-8 Mayıs 2008, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Türkiye.
- Lee, K. S. (2005). *The Relationship Between Children's Computer Game Usage And Creativity In Korea*. Doctor's Thesis, Texas A&M University.
- Liu, M. (1998). The Effect of Hypermedia Authoring on Elementary School Students' Creative Thinking. 15 Mart 2013, <http://baywood.metapress.com/app/home/contribution.asp>.

- Livingstone, S. & Bober, M. (2004). *UK Children Go Online: Surveying The Experiences Of Young People And Their Parents*. 19 Mart 2013, <http://www.york.ac.uk/res/e-society/projects/1/UKCGOsurveyreport.pdf>.
- Livingstone S. & Helsper E. J. (2008). Parental Mediation And Children's Internet Use. *Journal of broadcasting&electronicmedia*, 52 (4). pp. 581-599. 20 Haziran 2013, <http://eprints.lse.ac.uk/25723/>.
- Livingstone, S.,Haddon, L., Görzif A. & Ólafsson K. (2010). *Risks And Safety For Children On The İnternet: The Uk Report Full Findings From The EU Kids Online Survey Of UK 9-16 Year Olds And Their Parents*. 20 Haziran 2013, [http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20OI%20\(2009-11\)/National%20reports/UKReport.pdf](http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20OI%20(2009-11)/National%20reports/UKReport.pdf)
- Livingstone, S.,Haddon, L., Görzif, A. & Ólafsson, K. (2011). Risks And Safety On The İnternet: The Perspective Of European Children: Full Findings And Policy İmlications From The Eu Kids Online Survey Of 9-16 Year Olds And Their Parents İn 25 Countries.*EU Kids Online, Deliverable D4. EU Kids Online Network, London. UK.* 20 Haziran 2013, <http://eprints.lse.ac.uk/33731/>.
- Lobe, B.,Livingstone, S., Ólafsson, K. & Vodeb, H. (2011). Cross-national Comparison Of Risks And Safety On The İnternet: Initial Analysis From The EU Kids Online Survey Of European Children. *EU Kids Online, Deliverable D6. EU Kids Online Network, London, UK.* 20 Haziran 2013, <http://eprints.lse.ac.uk/39608/>.
- Metreş, Ö. (2010). *İstanbul Şişli İlçesi, Resmi ve Özel İlköğretim Okullarının İkinci Basamağında Öğrenim Gören Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2005). *Avrupa Birliği ve Türkiye Eğitim Politikalarında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Mevcut Uygulamalar*. Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, yaz2005, yıl33, sayı 167. 18 Mayıs 2014, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-bayrakci.htm
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2007). *BT Entegrasyonu Temel Araştırması*. 18 Mayıs 2014, <http://ocw.metu.edu.tr/pluginfile.php/3298/course/section/1180/BT%20Entegrasyonu.pdf>

- Milli Eğitim Bakanlığı (2013), *Bilişim Teknolojileri, Bilişim Teknolojisi Nedir?* 15 Mayıs 2013,
http://mebk12.meb.gov.tr/meb_ays_dosyalar/06/27/709216/icerikler/bilisi m-teknolojisi-nedir_399424.html
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *FATİH Projesi*. 18.05.2014,
<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6>.
- Ólafsson, K., Livingstone, S., & Haddon, L. (2013). Children's Use of Online Technologies in Europe. A review of the European Evidence Base. *LSE, London: EU Kids Online*. 20 Haziran 2013, <http://eprints.lse.ac.uk/50228/>.
- Orhan, F. ve Akkoyunlu, B. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanımları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 107-117.
- Öksüz, C., Ak, Ş. ve Uça S. (2009). İlköğretim Matematik Öğretiminde Teknoloji Kullanımına İlişkin Algı Ölçeği, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:VI Sayı:I, 270-287.
- Öksüz, C. ve Ak, Ş. (2009). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Matematik Öğretiminde Teknoloji Kullanımına İlişkin Algıları, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:VI Sayı:II, 1-19.
- Park, S.K., Kim, J.Y. & Cho, C.B. 2008. Prevalence Of Internet Addiction And Correlations With Family Factors Among South Korean Adolescents. *Adolescence*, 43(172), 895-909.
- Seferoğlu, S. S. (2009), İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programı: Eleştirel bir Bakış ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar, *Eurasian Journal of Educational Research*, 29, pp, 99-111.
- Subrahmanyam K., Greenfield P., Kraut R. & Gross E. (2001). The Impact Of Computer Use On Children's And Adolescents' Development, *Applied Developmental Psychology* 22, 7-30.
- Şerefhanoglu H., Nakiboğlu C. ve Gür H. (2008). ilköğretim ikinci Kademe Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından incelenmesi: Balıkesir Örneği, *İlköğretim Online*, 7(3), 785-799.
- Tahiroğlu, A. T., Çelik, G. G., Uzel, M., Özcan, N., ve Avcı, A. (2008). Internet Use Among Turkish Adolescents. *Cyberpsychology & Behaviour*, 11(5):537-543.

- Tiller, A., Garrison, B., BencheaBlock, E., Cramer, K., & Tiller, V. (2003). The Influence Of Parentingstyles On Children's Cognitive Development. 15 March 2009, <http://www.kon.org/urc/tiller.pdf>.
- Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET* January 2004 ISSN: 1303-6521 volume 3 Issue 1 Article 16. 7 Mart 2013, Ulakbim.
- Turow, J. ve Nir, L. (2000). The Internet And The Family, 2000: The View From Parents, The View From Kids. *Report Series* No. 33.
- Tuti, S. (2005). *Eğitimde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Performans Göstergeleri, Öğrenci Görüşleri ve Öz-Yeterlik Algularının İncelenmesi* Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
- Tümer, B. & Taşar, M.F.(2011).*Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Öz Güven Ölçeğinin (TPABÖGÖ) Türkçe'ye Uyarlanması*. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2011 10(2):839 -856
- Türkiye Bilişim Şurası. (2002). *Şura Sonuç Bildirgesi* 12 Temmuz 2013, <http://bilisimsurasi.org.tr/home.php?golink=sonuc>
- Türkiye Bilişim Şurası. (2002). *e-Devlet*. 12 Temmuz 2013, www.tbd.org.tr/usr_img/cd/kamubib12/diger/SuraRaporu.DOC
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2013). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*, 2013. 14 Mayıs 2014, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13569>.
- Valcke, M., Bonte, S., de Wever, B. & Rots, I. (2010). Internet Parentingstyles And The Impact On Internet Use Of Primary School Children. *Computers&Education*, 55(2): 454-464.
- Valcke, M., Schellens, T., Van Keer, H., & Gerarts, M. (2007). Primary School Children's Safe And Unsafe Use Of Internet At Home And At School: An Exploratory Study. *Computers in Human Behavior*, 23, 2838-2850.
- Wang, R., Bianchi, S. & Raley, S. (2005). Teenagers' Internet Use And Family Rules: A Researchnote. *Journal of MarriageandFamily*, 67, 1249-1258.
- Weert, T. J. (2006). Education of Twenty First Century: New Professionalism In Life Long Learning, knowledge Development And Knowledge Sharing. *Educationand Information Technology*, 11 (34), 217-237. 12 Temmuz 2013, <http://link.springer.com/article/10.1007/s10639-006-9018-0#page-2>.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. (2011). *İlköğretimde Dijital Bölünme ve Eğitsel Sonuçları: Diyarbakır İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence Of A New Clinical Disorder. *Cyberpsychology&Behaviour*, 1(3), 237–244.
- Yüksel, G. ve Baytemir K. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçları ile Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 1-20.
- Zerayak, E. (2008). Bilgisayar, Bilgisayar Oyunları ve İnternet Bağımlılığı. D. Deryakulu (Ed.), *Bilişim Teknolojileri Öğretiminde Sosyo-Psikolojik Değişkenler* (s. 71-104).Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- (Bilişim teknolojileri nedir?)Tarih <http://bilisimteknolojileri.nedir.com/#ixzz35BPuoFQE> verilmemiş.
20.06.2013 tarihinde alınmıştır. adresinden

EKLER

Ek 1. Öğrencilerin Okul Dışında Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanım Amaçlarını Belirleme Anketi

ÖĞRENCİLERİN OKUL DIŞINDA BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANIM AMAÇLARINI BELİRLEME ANKETİ

Sayın Veli,

Bu anket, velisi olduğunuz öğrencinin okul dışında bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma amacı hakkında bilgi edinmek amacıyla hazırlanmıştır. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, doğru ya da yanlış olarak değerlendirilmeyecek olup, elde edilen veriler hazırlamakta olduğum yüksek lisans tezinde kullanılacaktır.

Lütfen soruları dikkatlice okuyup, cevaplayınız ve sizin için en uygun olan seçeneğe (X) işareti koyunuz. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Açıklama: Araştırmada geçen bilgi ve iletişim teknolojilerinden bilgisayar, cep telefonu, internet, tablet bilgisayar gibi teknolojiler kastedilmektedir.

Çiğdem ÖZEN
Adnan Menderes Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM: Kişisel Bilgiler

Anketi dolduran veli:

( ) Anne ( ) Baba ( ) Anne ve baba birlikte doldurduk ( ) Yakın akraba

Öğrencinin:

1. Sınıfı: ( ) Kız ( ) Erkek
2. Sınıfı: ( ) 3. sınıf ( ) 4. sınıf
3. Öğretmeninin sınıfı: ( ) Kadın ( ) Erkek
4. Annesinin yaşı:.....
5. Babasının yaşı:.....

<p>6. Anne eğitim düzeyi</p> <p>a. ( ) Okuma-yazma bilmiyor</p> <p>b. ( ) İlkokul mezunu</p> <p>c. ( ) Ortaokul mezunu</p> <p>d. ( ) Lise mezunu</p> <p>e. ( ) Üniversite Mezunu</p> <p>f. ( ) Lisans üstü eğitim</p>	<p>7. Baba eğitim düzeyi</p> <p>a. ( ) Okuma-yazma bilmiyor</p> <p>b. ( ) İlkokul mezunu</p> <p>c. ( ) Ortaokul mezunu</p> <p>d. ( ) Lise mezunu</p> <p>e. ( ) Üniversite Mezunu</p> <p>f. ( ) Lisans üstü eğitim</p>
---	---

8. **Çocuğunuzun annesine ait e-posta adresi**

- ( ) Var: .....@.....
- ( ) Yok

9. **Çocuğunuzun babasına ait e posta adresi**

- ( ) Var: .....@.....
- ( ) Yok

10. **Çocuğunuzun kendisine ait e posta adresi**

- ( ) Var: .....@.....
- ( ) Yok

11. **Üyesi olduğunuz ve kullandığınız sosyal ağlar hangileridir?**

Annenin üye olduğu sosyal ağlar	Babanın üye olduğu sosyal ağlar
( ) Üyeliğim yok	( ) Üyeliğim yok
( ) Üyeliğim var ancak kullanmıyorum	( ) Üyeliğim var ancak kullanmıyorum
( ) Facebook	( ) Facebook
( ) Twitter	( ) Twitter
( ) Diğer:.....	( ) Diğer:.....

12. **Okul tarafından düzenlenen aile eğitim programlarına katılırmısınız?**

- ( ) Her zaman   ( ) Ara sıra   ( ) Hayır

II. BÖLÜM: Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Erişim Olanakları ve Kullanım Biçimi

Aşağıdaki Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden evinizde kaç tane bulunmaktadır? Sayısını ve hangilerini hangi düzeyde kullanabildiğinizi yazınız?

Bilgi ve İletişim Teknolojileri	Evinizdeki sayısı	Anne			Baba		
		Kullanmasını biliyor musunuz?			Kullanmasını biliyor musunuz?		
		Bilmiyorum	Orta düzeyde	İyi biliyorum	Bilmiyorum	Orta düzeyde	İyi biliyorum
13.Cep telefonu							
14.Masaüstü Bilgisayar							
15.Dizüstü Bilgisayar							
16.Tablet (İpad vb.)							
17.Flash bellek							
18.Yazıcı							
19.Web kamerası							
20.Tarayıcı							
21.Müzik Çalar (MP3 çalar)							
22.Oyun konsolu (PS gibi)							

23. Çocuğunuza ait cep telefonu var mı?

( ) Evet ( ) Hayır

24. Evinizde internet bağlantınız var mı?

( ) Evet ( ) Hayır

42.

Evinizde internetiniz yok ise lütfen 27. soruya geçiniz.

25. **Güvenli internet kullanımı hakkında kendinizin yeterince bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?**

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

26. **İnternetinizde çocuğunuz için uygun olmayan sitelere girişi engellemek için nasıl bir önlem aldınız?**

( ) Herhangi bir önlem alma gereği duymuyorum
( ) Nasıl önlem alacağımı bilmiyorum
( ) Olumsuz içerikli sayfalara ulaşımı engelleyen yazılımlar kullanıyorum
( ) Servis sağlayıcı aracılığı ile aile/çocuk koruması koydurdum
( ) Diğer (Lütfen yazınız) .....

27. **Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımda evde belirlediğiniz kurallar nelerdir? (Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)**

( ) Herhangi bir kural yok, istediği zaman kullanabilir
( ) Ödevler yapıldıktan sonra istediği kadar kullanabilir
( ) Sadece bizim belirlediğimiz sitelere girebilir
( ) Sadece bizim belirlediğimiz/onay verdiğimiz oyunları oynayabilir
( ) Belirli bir saat sınırlaması koyduk, sadece bu saatler arasında kullanabilir
( ) Diğer (Lütfen yazınız):.....

28. **Evinizde internet bağlantısı yoksa çocuğunuzun ihtiyaç duyduğu zaman internete nereden/nasıl ulaşıyor?** (Birden fazla seçeneğin uygun olması durumunda, en fazla yararlandığı üç seçeneği işaretleyiniz).

Birlikte internet kafeye gidiyoruz.	( )
İstediği zaman tek başına internet kafeye giderek yararlanıyor	( )
Arkadaşlarıyla birlikte internet kafeye giderek yararlanıyor	( )
Tanıdıkların internetinden yararlanıyor.	( )
İşyerindeki internetten yararlanıyor.	( )
Okulundaki internetten yararlanıyor.	( )
Diğer (Lütfen yazınız).....	( )

29. **Çocuğunuzun bilgi ve iletişim teknolojileri başında bir seferde ortalama kaç saat geçiriyor?**

..... Saat

30. **Çocuğunuzun bilgi ve iletişim teknolojileri başında kaldığı süreyi uygun buluyor musunuz?**

a. Uygun buluyorum.
b. Kararsızım.
c. Gereğinden fazla kaldığını düşünüyorum.

31. **Çocuğumun bilgi ve iletişim teknolojileri ile uğraşırken**

a. Mutlaka yanında olmaya çalışır ve kontrol ederim.
b. Çocuğuma güvendiğim için yanında olmam veya kontrol etmem gerekmez.
c. Diğer (Lütfen yazınız).....

Çocuğunuzun aşağıda verilen kullanım amaçlarına göre bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanım sıklığı nasıldır?

Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanım Amaçları		Hiçbir zaman	Bazen	Her zaman
32.	Ev ödevlerini yapmak			
33.	Oyun oynamak			
34.	Fıkra, bilmece, karikatürlere erişmek			
35.	Merak ettiği konularda araştırma yapmak			
36.	E-posta gönderip almak			
37.	Derslerine sunum hazırlamak			
38.	Çalışmalarını bilgisayar ortamında yazmak			
39.	Arkadaşlarıyla iletişim kurmak			
40.	Okulda öğrendiklerini internetteki kaynaklardan tekrar etmek			
41.	Eğitim sitelerini (MEB vitamin, TTNET vitamin gibi) takip etmek			
42.	Müzik dinlemek			
43.	Bilmediği kelimelerin, atasözlerinin, deyimlerin anlamını öğrenmek			
44.	Sosyal ağlara (Facebook / Tweetervb) girmek			
45.	Çizgi film, film ve dizi izlemek			
46.	Elektronik kitap (e-kitap) okumak			
47.	Resim yapmak			
48.	Uzaktaki akrabalarla iletişim kurabilmek			
49.	E-okuldan notlarını, devamsızlık durumunu görmek			
50.	Afiş hazırlamak			
51.	Öğretmenin verdiği proje(ler) için veri toplamak			

Çocuğunuz bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanırken aşağıda sıralanan sorunları hangi sıklıkta yaşarsınız?

		Hiçbir zaman	Bazen	Her zaman
52.	Bilgisayarda/telefonda oyun oynadığı zaman ödevlerini yapmakta geç kalır.			
53.	Bilgisayarla/telefonla oyun oynarken uyku saatini kaçıırır.			
54.	Bilgisayarla/telefonla çok oyun oynadığında uyarmak durumunda kalırız.			
55.	Eve geldiğinde önceliği bilgisayarda/telefonda oyun oynamak olur			
56.	Bilgisayar/telefon kullanması arkadaşlarıyla olan iletişimini azaltır.			
57.	Bilgisayarda/telefonda oynamayı arkadaşlarına tercih eder.			
58.	Aile bireyleriyle iletişiminde olumsuz yönde değişimler olur.			

Ek 2.Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

1. Evde sahip olduğunuz bilgi ve iletişim teknolojileri nelerdir? (bilgisayar, cep telefonu, tablet bilgisayar, flash bellek, yazıcı, tarayıcı, web kamerası, müzik çalar (mp3 player, ipod), oyun konsolu-ps..gibi)
2. Okul dışında hangi bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanıyorsunuz?
  - Nerelerden yararlanıyorsunuz?
  - İnternet kafeye gidiyor musun?
  - Gidiyorsan hangi amaçla ve kiminle gidiyorsun?
3. Bilgi ve iletişim teknolojilerini hangi amaçla kullanıyorsunuz?
  - En çok hangi amaç için kullanıyorsunuz?
  - Derslerin için ne ölçüde kullanıyorsunuz?
4. Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımında neyi en iyi yapabildiğini düşünüyorsunuz?
5. Bilgi ve iletişim teknolojilerini hangi sıklıkta ve sürede kullanıyorsunuz?
  - Kullanırken anne veya baban yanınızda oluyor mu?
  - Anne veya baban ne yaptığını söylemeni istiyor mu?
  - Anne veya baban seninle internette ne yaptığınla ilgili sohbet eder mi?
  - Anne veya baban internette yaptığın şeyler hakkında söylediklerini dinler mi?
  - İnternette gezinirken teknik bir problemle karşılaştığında anne veya babana sorular sorar mısın?
  - İnternette gördüğün şeylere şaşırdığında ya da şok olduğunda anne veya babana sorular sorar mısın?
  - İnternette anlamadığım şeyler olduğunda anne veya babana sorular sorar mısın? (Zor kelimeler, yabancı dil, zor işlemler vb.)
  - Anne veya baban internette gezinmek için seninle birlikte bilgisayar başına oturur mu?
  - Anne veya baban internette nasıl güvenli gezinebileceğini gösterir mi?
  - Anne veya baban sana faydalı olabilecek web sitelerini gösterir mi? (Kütüphane, okul web siteleri vb.)

6. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımı konusunda anne-babanın koyduğu kurallar var mı? Varsa bunlar nelerdir?
- Sadece belirli gün ve zamanlarda mı internette gezinmene izin verirler? (Örneğin sadece Çarşamba günü öğleden sonra kullanmama izin vermesi gibi).
  - İnternette gezinmen için kısıtlı zaman mı tanırlar? (Örneğin sadece günde bir saat kullanmama izin vermesi gibi)
  - İnternet kullanım amacını sınırlarlar mı?(Örneğin sohbete izin vermemesi gibi).
  - Girdiğin web sitelerinin türünü kısıtlarlar mı? (Örneğin şiddet içerikli oyun sitelerine girmeme izin vermemesi gibi).
  - İnternette gezinirken seni izlerler mi?
  - Sonrasında senin internette izlediğin şeyleri kontrol ederler mi?
  - Bazı sitelere girişimi engelleyen özel yazılımlar kullanırlar mı?
  - Uygun olmayan web sitelerine girdiğimde seni durdururlar mı?
7. Anne ve baban bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanıyor mu?
- Kullanıyorsa hangi amaçla kullanıyorlar?
  - Ne sıklıkla kullanıyorlar?

Ek3.Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Formu

T.C.
MUĞLA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 70004082/604/754922

20/02/2014

Konu: Araştırma Uygulama İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün
07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı (2012/13) nolu genelgesi.

b) Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğünün 03/02/2014 tarih ve 0767 sayılı yazısı.

Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bölümü yüksek lisans öğrencisi Çiğdem ÖZEN'in "İlkokul Öğrencilerinin Okul Dışında Bilgi Teknolojilerinin Kullanım Amaçlarının Belirlenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında, Müdürlüğümüze bağlı Milas ilçesindeki ilkokul ve ortaokullarda anket çalışması yapma isteğine ilişkin Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğünün ilgi (b) yazı ile ekleri ilişikte sunulmuştur.

Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bölümü yüksek lisans öğrencisi Çiğdem ÖZEN'in, ekte adı geçen okullarda ilgi (a) genelgede belirtilen esaslar dikkate alınmak kaydıyla anket uygulamasını yapması Müdürlüğümüze uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Zekeriya ÇINAR
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
20/02/2014

Faruk Necmi KURT
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Emirbeyazıt Mahallesi Baki Ünlü Caddesi Çamlık Sokak No:5 MUĞLA
Elektronik Ağ: <http://mugla.meb.gov.tr/>
e-posta: arge48@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Meliha GÜL Öğrt.
Tel: (0 252) 214 01 36
Faks: (0 252) 214 10 07

Ek 4. Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme Formu

FORM: 2

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Çiğdem ÖZEN
Kurum / Üniversitesi	Adnan Menderes Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Muğla
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Milas İlçesindeki özel ve resmi ilkokullar
Araştırmanın konusu	"İlkokul Öğrencilerinin Okul Dışında Bilişim Teknolojilerinin Kullanım Amaçlarının Belirlenmesi"
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Tez
Veri toplama araçları	Görüşme Formu Anket Formu
Görüş istenilecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Adnan Üniversitesi Rektörlüğünden Müdürlüğümüze iletilen yukarıda belirtilen araştırma örneğinin (araştırma danışman onaylı olduğu) araştırma sahasında uygulanabilirliği hususunda incelenerek Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 07/03/2012 tarih ve 2012/13 sayılı Genelgeye uygun olarak hazırlandığı görülmüştür. Söz konusu anket uygulaması, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı 2. döneminde eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde Kurum Müdürlüğün uygun gördüğü zamanda uygulanabilecektir.	
Komisyon kararı	Oybirliği / Oyçokluğu ile alınmıştır.
Muhalfif üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi:..... ....

KOMİSYON

18/02/2014

Meliha GÜL
Üye

Rabia KULLAPCI
Üye

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Çiğdem ÖZEN
Doğum Yeri ve Tarihi : Diyarbakır/ 25.02.1986

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Programı, Eskişehir
Yüksek Lisans Öğrenimi :
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : Pinar İlköğretim Okulu, Milas, Muğla 2008
Dörttepe Ortaokulu, Milas, Muğla 2012
Pinar İlkokulu, Milas, Muğla 2013
Kısırlar Ortaokulu, Milas, Muğla 2014

İLETİŞİM

E-posta Adresi : cigdem_ozen9@hotmail.com
Tarih : 24.05.2014